

گزارش برگزاری

دومین نشست سه جانبه "افغانستان، هند و ایران"

۱۲-۹ اسد ۱۳۹۶ - پنجشیر / کابل

AISS-R-007-2017

www.aiss.af

@AISS_Afg

@AISSAfghanistan

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان
Afghan Institute for Strategic Studies

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان

گزارش برگزاری

دومین نشست سه جانبه «گفتگوی افغانستان، هند و ایران»

۱۲-۹ اسد ۱۳۹۶ - پنجشیر / کابل

فهرست مطالب

نشست افتتاحیه:	۴
نشست کاری اول: بررسی کلی وضعیت افغانستان و روابط دو جانبه اش	۶
نشست کاری دوم: پیوستگی؛ سفر دشوار چابهار	۷
اظهار نظرها و پرسش‌ها:	۱۳
نشست کاری سوم: تروریسم: دشمن مشترک؛ رویکردهای متفاوت	۱۵
اظهار نظرها و پرسش‌ها:	۱۹
نشست کاری چهارم: سهامداران خارجی؛ پویایی‌های ژئوپولیتیک جدید	۲۱
اظهار نظرها و پرسش‌ها:	۲۴
ضمایم	۲۷
برنامه کاری:	۲۷
لیست شرکت‌کنندگان:	۲۸
تصاویری از جریان دومین نشست سه‌جانبه «گفتگوی افغانستان، هند و ایران»	۳۰

دومین نشست سه‌جانبه گفتگوی افغانستان، هند و ایران

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان، دومین دور «گفتگوهای سه‌جانبه افغانستان، هند و ایران» را به تاریخ ۱۰ اسد سال ۱۳۹۶ در کابل برگزار کرد. در این نشست یک روزه، کارشناسان و مقامات عالی‌رتبه از افغانستان، جمهوری اسلامی ایران و جمهوری هند اشتراک کرده بودند. نمایندگانی از ماموریت کمک و همکاری سازمان ملل متحد و سازمان ناتو نیز دیدگاه‌های‌شان را در رابطه با انکشاف روابط میان سه کشور در عرصه‌های سیاسی، امنیتی، اقتصادی و فرهنگی در میان گذاشتند.

در این کنفرانس چهار نشست کاری با عناوین: (۱) بررسی کلی وضعیت افغانستان و روابط دو جانبه‌اش، (۲) پیوستگی؛ سفر دشوار چابهار، (۳) تروریسم؛ دشمن مشترک؛ رویکردهای متفاوت و (۴) سهامداران خارجی: پویایی‌های ژئوپلیتیک جدید، برگزار شد. دور اول «گفتگوهای سه‌جانبه افغانستان، هند و ایران» سال گذشته موفقانه در ایران برگزار شده بود.

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان با همکاری انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند و انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه ایران برگزارکنندگان این نشست هستند.

خوشامدگویی رییس انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان

دکتر مرادیان از مهمانان بخاطر اشتراک در این همایش تشکر کرد. او با تاکید بر این نکته که سه کشور افغانستان، ایران و هند از میراث فرهنگی مشترک برخوردار هستند گفت هر سه کشور نیاز به ایجاد چارچوب همکاری با یکدیگر دارند. "در بخش‌های دیگر جهان، آنها در مورد "ایجاد زمینه همکاری" حرف می‌زنند، اما در این مورد ما باید از "بازسازی" حرف بزنیم. زیرا وقتی ما در مورد پیوستگی و همکاری حرف می‌زنیم، متوجه می‌شویم که نیاکان ما به مراتب نسبت به ما در ساحه تعامل و ارتباطات عملکرد بهتری داشته‌اند."

خوشامدگویی جلالت‌مآب سفیر جایانت پراساد، رییس انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند

در اظهارات مقدماتی خود سفیر پراساد از انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان بخاطر ابتکار سال گذشته اش در برگزاری گفتگوی سه جانبه به عنوان گفتگوی آزاد و دوستانه سپاسگذاری کرد. او تاکید کرد که جنگ جاری در افغانستان، به قول رییس جمهور اشرف غنی، از خصومت‌های اعلام نشده میان پاکستان و افغانستان ناشی می‌شود. او تاکید کرد که درگیر بودن در جنگ تقدیر کشورهای آسیایی نیست چرا که برخی از کشورهای آسیایی وضعیت دیگری دارند. "برخی کشورهای آسیایی از خود ابتکارات و نوآوری‌های چشم‌گیر در تحول اقتصادهای شان نشان داده‌اند که معجزه‌آسا است. مثلاً چینی‌ها نیم بلیون تن را در یک نسل و نیم از فقر بیرون کشیده‌اند و حالا ما در پی رقابت با آنها هستیم. بنا براین، اگر همچون نوآوری‌ها در عرصه سیاسی هم صورت بگیرد- که متأسفانه تا کنون چنین چیزی نشده است، ما می‌توانیم از مناقشه پرهیز کنیم؛ نه در سطح آسیا بلکه مخصوصاً در این بخش جهان به شمول آسیای جنوبی، آسیای میانه، منطقه خلیج و آسیای غربی. این بخش جهان بسیار وضعیت بحرانی دارد."

سفیر پراساد گفت افغانستان دچار یک رکود استراتژیک نیست. بلکه افغانستان شاهد تبارز آهسته ساختارهای دولت است که از سال ۲۰۰۱ به این سو برپا شده است. در هیچ بخش جهان شورشگری و تروریزم را بدون همکاری و هماهنگی نمی‌تواند مغلوب کرد و متأسفانه در این دوران این مسایل از سوی شرکای افغانستان به طور مناسب پاسخ داده نشده است. سفیر پراساد گفت که هند دو هدف عمده در افغانستان دارد. "ما یک هدف کوتاه مدت و یک هدف میان مدت تا بلند مدت داریم. هدف کوتاه مدت ما همیشه این بوده که افغانستان سرپای خود بایستد و بتواند برای خود تصمیم بگیرد. در این رابطه ما هر کاری بتوانیم در عرصه همکاری انکشافی انجام می‌دهیم. البته شاید این همکاری بسیار موفقانه نبوده است، زیرا ما منابع لازم آنرا نداریم. ولی ما در همین مسیر همه تلاش خود را می‌کنیم. اگر افغانستان خودکفا شود، اهداف استراتژیک ما کاملاً برآورده می‌شود. اما در بلند مدت افغانستان نمی‌تواند خودکفا شود و انکشاف این کشور پایدار گردد مگر آنکه افغانستان تبدیل به محور تجارت، حمل و نقل، انرژی و منابع مدنی شود. افغانستان باید به قول رییس جمهور کرزی یک "تقاطع" یا به قول رییس جمهور غنی یک "محور" میان ایران، کشورهای آسیای میانه، چین و جنوب آسیا و هند شود. این نقش تاریخی افغانستان است. تلاش ما باید برای احیای آن باشد."

او از بندر چابهار به عنوان یک زمینه مهم منطقه‌ای نام برد که می‌تواند برای افغانستان فرصت‌های بهتر برای انکشاف و پایداری اقتصادی فراهم کند. بنا به گفته ایشان، هند نتوانسته است که ۱,۱ میلیون تن محموله غذایی خود را از طریق پاکستان به افغانستان انتقال دهد، زیرا پاکستان اجازه نمی‌دهد. بنا براین هند تصمیم گرفت بخشی از این محموله را در بسته بسکویت پروتئین دار در قالب برنامه تغذیه

مکتبی برنامه جهانی غذا به ۳۲ ولایت از ۳۴ ولایت افغانستان برساند. هند تصمیم دارد باقیمانده ۱۷۰ هزار تن محموله را به عنوان اولین اقدام عمده از طریق چابهار انتقال دهد.

هند همچنان با بانک جهانی و بانک انکشاف آسیایی (ADB) برای انتقال برق ازبکستان به کابل همکاری دارد. شمار زیادی از نخبگان افغانستان به شمول افسران ارتش این کشور در هند تعلیم دیده اند. " هند کشوری است که بیشترین تعداد افسران نظامی افغان را در خارج افغانستان آموزش داده است. تفاوت میان آموزش ما با دیگر دوره‌های آموزشی در کشورهای دیگر این است که افسران افغان که وارد سیستم ما می‌شوند با افسران هندی تعلیم می‌بینند و تاسیسات و برنامه‌های آموزشی جداگانه برای افغانستان در نظر گرفته نشده است. بنا براین، تلاش ما این است که افغانستان را برای ایستادن سر پای خود کمک کنیم. "

او تاکید کرد که هند قصد ندارد روابط اش را با افغانستان قطع کند. "در دوره طالبان، وقتی که تمام جهان با افغانستان قطع رابطه کرده بود- به غیر از سه کشور که رژیم طالبان را به رسمیت می‌شناخت، تنها سه کشور افغانستان را کمک می‌کردند که هند و ایران مهمترین آنها بودند. "او در جمع بندی صحبت‌های خود از اشتراک‌کننده‌گان همایش خواست تا به گفتگوهای سه جانبه به حیث یک فرصت یادگیری نگاه کنند و راجع به توقعات متقابل و مسیر پیش رو از همدیگر بیاموزند.

صحبت‌های مقدماتی دکتر سید محمد کاظم سجادپور، رییس انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران

دکتر سجادپور ابراز امیدواری کرد که این نشست سه جانبه به اهداف چندگانه اش دست یابد، به شمول الف) تبادل افکار و تحلیل‌ها درمورد مسایل منطقه‌ای، ب) ایجاد روابط انسانی و بالاخره ت) همکاری میان کشورها. او در ادامه صحبت‌های خود از توقعات شخصی خود سخن گفت. "ث) برای من این همایش فرصت کشف کردن است؛ کشف افغانستان. در افغانستان من متوجه شدم که چقدر ما به لحاظ فرهنگی با هم پیوسته هستیم. د) جنبه احساسی روابط ما مهم است. احساسات همیشه بد نیستند. ما با احساسات خود زندگی می‌کنیم و به احساسات خود نیاز داریم. ر) تحکیم دوستی. "دکتر سجادپور تاکید کرد که سه کشور تاریخ مشترک دارند. " اینجا به هر لحاظ ویژه گی‌های یک منطقه را دارد؛ ایران در یک لبه آن است، افغانستان در وسط آن و هند در لبه دیگر قرار دارد. من فکر می‌کنم اگر ما بتوانیم از ترکیبی از ویژه گی‌های طبیعی و عامل انسانی استفاده کنیم، این منطقه می‌تواند نقش بسیار مهم بازی کند. ما نباید همیشه به این منطقه از منظر رقابت‌های جهانی ببینیم. من امیدوارم که این میزگرد به ما هم در عرصه نظری و عملی کمک کند."

سخنرانی جلال‌مآب دکتر رنگین دادفر سپنتا، سابق وزیر خارجه و مشاور امنیت ملی افغانستان

دکتر سپنتا در سخنرانی خود درمورد برخی موضوعات مهم و تاثیرگذار منطقه‌ای، تحولات جهانی و روابط دوجانبه میان سه کشور افغانستان، هند و ایران توضیحات داد. او در سخنرانی خود تاکید کرد که ما با یک بحران در نظام سیاسی جهان مواجه هستیم. " اول اینکه این بحران با سقوط نقش رهبری ایالات متحده امریکا مرتبط است. تقابل میان اروپای غربی و ایالات متحده امریکا و عقب نشینی امریکا شاهد بر این مدعا است. دوم اینکه چند پارچه شدن اتحادیه اروپا بر تلاش‌های ما برای ایجاد همکاری و ادغام منطقه‌ای تاثیرات مثبت و منفی گذاشته است. سوم، سقوط خاورمیانه و آسیای غربی باعث مناقشات زیاد در این بخش از جهان شده است. چهارم، ادامه یافتن تروریزم بین‌المللی از القاعده گرفته تا دیگر گروه‌های تروریستی بین‌المللی، همکاری میان ما را زیر تاثیر قرار داده است. و پنجم

اینکه ظهور قدرت‌های اقتصادهای جهانی جدید و متعاقبا ظهور رقابت‌ها در قاره ما یک عامل دیگر است." او از بحران مهاجرت و مشکلات جوی به عنوان دیگر تهدیدهای جهانی یاد کرد. او گفت "منطقه ما در مرکز جئوپولتیک جهانی است که آنرا در یکی از محورهای مناقشه قرار داده است. فضای سیاسی که توسط روابط جهانی و رقابت‌های منطقه‌ای شکل گرفته است بر روابط میان افغانستان، ایران و هند تاثیرگذار است. در اینجا منظور من متوجه مشکلات یمن، ظهور عربستان سعودی و دیگر کشورهای عربی در قالب حمایت از جنبش‌های محافظه کار اسلامی می‌باشد." دکتر سپنتا بر این نکته تاکید کرد که مشکل اصلی افغانستان بنا بر شرایط واقعی، مسئله امنیت است. "ادامه یافتن ترور و کشتارهای بی سابقه طی چهار دهه گذشته وضعیت امروز را بوجود آورده است و این مهمترین عامل تعیین کننده سیاست خارجی ماست." او گفت که علی‌رغم تنش جاری در روابط ایران و جامعه جهانی، ایران همیشه از موقف افغانستان در تمام همایش‌های بین‌المللی حمایت نموده و به بازسازی افغانستان کمک کرده است. علاوه بر این، ظهور داعش و گسترش یافتن فعالیت‌های درمرزهای غربی افغانستان برخی نگرانی‌ها را خلق کرده است. "از این منظر، افغانستان بیشترین اشتراکات را برای ادغام شدن با ایران دارد. سیاست‌گذاری در هر دو کشور باید معطوف روابط دو جانبه و چندجانبه هر کشور باشد نه موانع منطقه‌ای - مانند عربستان سعودی، و یا روابط با قدرت‌های بزرگ - مانند ایالات متحده آمریکا. از نظر من، ما باید روابط خود را مبتنی بر همکاری اقتصادی و اشتراکات تمدنی خود شکل بدهیم و آنرا از فضای تنش‌های ایدئولوژیک دور نگه داریم." او در مورد رابطه افغانستان یا هند گفت که هر دو کشور باید روابط خود را از رقابت‌های منطقه‌ای - به شمول رقابت میان هند و پاکستان و رقابت‌ها میان چین و ایالات متحده آمریکا - دور نگه دارند. "روابط دو جانبه میان این دو کشور که ریشه‌های تاریخی و تمدنی دارد، از طریق روندهای اقتصادی، فکری، فرهنگی و استراتژیک قابل پیگیری است." او در رابطه با روابط سه جانبه میان سه کشور افغانستان، هند و ایران گفت که سه کشور می‌توانند روابط خود را در بستر ملموس در مطابقت با چهارچوب‌های سیاسی و ادغام منطقه‌ای و ژئوپولیتیک مانند پروژه چابهار شکل بدهند. "تطبیق این پروژه بزرگ منافع اقتصادی فراوان برای سه کشور دارد. این پروژه یک قدم مهم برای انکشاف دادن ادغام منطقه‌ای و تحکیم پیوستگی است. برای افغانستان، عملی شدن این پروژه تنها به معنی راه یافتن به بحر در بلندت مدت نیست، بلکه همچنان فرصت‌ها و زمینه‌هایی می‌آفریند که کشورهای دیگر را تشویق به همکاری کنیم - منظور من پاکستان است. ما می‌توانیم موانع بر سر راه ادغام منطقه را کاهش دهیم." دکتر سپنتا تاکید کرد که رشد سریع اقتصادی و نیاز روزافزون به انرژی، فضای لازم همکاری را برای همه کشورهای منطقه بوجود آورده است. "ادغام خطوط حمل و نقل و اقتصاد و به تدریج ایجاد یک بازار مشترک در بلندمدت مهمترین پیش شرط ادغام منطقه‌ای مطلوب است." او بر اهمیت نظام قانون بین‌الملل در حل مسایلی چون مسئله آب تاکید کرد. در جمع بندی صحبت‌های خود او بر پیوستگی تاریخی و فرهنگی میان سه کشور به عنوان یک میراث با ارزش که نباید بی اهمیت انگاشته شود، تاکید کرد.

نشست کاری اول: بررسی کلی وضعیت افغانستان و روابط دو جانبه‌اش

در این نشست کاری سه سخنران از سه کشور با تاکید بر اشتراکات فرهنگی و فرصت‌های اقتصادی، بر اهمیت بهبود روابط میان افغانستان، هند و ایران تاکید کردند. (جزئیات این نشست کاری که پشت درهای بسته برگزار شد در دسترس نیست.)

نشست کاری دوم: پیوستگی؛ سفر دشوار چابهار

اولین سخنران این نشست کاری، اشتراک‌کننده‌ای از هند، درمورد مسیرهای متعدد منطقه‌ای - به شمول بندر چابهار، از چشم‌انداز هند سخن گفت. "خط قطار ترکمنستان قزاقستان، بندر چابهار، مسیر هند ایران افغانستان - آسیای میانه، دهلیز آسیای میانه خلیج فارس، دهلیز ترکیه ایران پاکستان، مسیر ایران افغانستان تاجیکستان و مسیر ایران ترکمنستان برخی از محورهای پیوستگی‌اند که ما از جانب هند متوجه آن هستیم. از نظر ما فرصت‌ها و امکانات زیادی در این مسیرها وجود دارد. زیرا برای ما امکان پیوستن به منطقه اورآسیا فراهم می‌کند. این مسیرها همچنان به ما امکان می‌دهد که پاکستان را به حیث یک عنصر مزاحم دور بزنیم. سخنران هندی تاکید کرد وقتی بندر چابهار فعال گردد، نه تنها برای هند مسیر کوتاه‌تر حمل و نقل میسر می‌کند، بلکه همچنان راه را برای همکاری منطقه‌ای و ادغام اقتصادی تمام منطقه اورآسیا با بحر هند و خلیج فارس فراهم می‌سازد. " ما همچنان برای بهبود پیوستگی با مرز ترکیه - آذربایجان برنامه داریم. مسیرهای جدید می‌تواند زمان سفر میان استانبول و مومبای را به چهارده روز کاهش دهد. ترکیه قبول کرده است که معلومات لازم برای وصل شدن همکاری اقتصادی دریای سیاه را با دهلیز بین‌المللی حمل و نقل شمال جنوب (INSTC) فراهم کند. " او تاکید کرد که استفاده از این شبکه می‌تواند برای تمام کشورهای منطقه مفید باشد. "من امیدوارم که حلقه‌های مفقوده به زودی تکمیل گردد. برخی دشواری‌ها وجود دارند اما گروه‌های کاری برای برطرف کردن آن مشغول کارند. این دشواری‌ها قسماً مربوط می‌شود به مسئله مالیات، گمرکات و دیگر مسایل مرتبط به آن. " او با برشمردن برخی مشکلات گفت صرف نظر از برخی حلقه‌های مفقوده در این شبکه، دهلیز بین‌المللی حمل و نقل شمال جنوب برای حل مسایل عملیاتی‌اش از توانایی لازم برخوردار نیست. " این مشکل همچنان به این واقعیت بر می‌گردد که ما با کمبود اطلاعات سردچار هستیم. مسئله تمویل پروژه بسیار مهم است. اما یک تفاهم وجود دارد که کشورهای دخیل مسایل مالی آنرا حل کنند. نبود قواعد عبور مرزی مشترک در میان کشورهای عضو دیگر مسئله مطرح بحث است. همچنان برخی نگرانی‌های امنیتی وجود دارد که احتمالاً ادامه خواهد یافت. " او همچنان درمورد برخی اقدامات رو به جلو در چارچوب دهلیز بین‌المللی حمل و نقل شمال جنوب سخن گفت که شامل ملاقات‌های گروهی کارشناسان و ملاقات‌های شورای هماهنگی می‌شود. " همچنان تصمیم گرفته شده است که برای تطبیق موثر برنامه، کشورهای عضو دهلیز بین‌المللی حمل و نقل شمال جنوب محور هماهنگی تشکیل داده و جهت حل مسئله گمرکات و مسایل تجاری و عملیاتی و مشکلات نظیر آن گروه‌های کاری بسازند. اینها مسایلی‌اند که در گذشته مطرح شده اما کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. اکنون این مسایل به عنوان مسایلی که باید حل شوند مشخص شده‌اند. هند وبسایت INSTC را طراحی خواهد کرد. بنا براین، شما شاهد علاقمندی‌ها هستید و می‌بینید که تلاش‌هایی از سوی کشورهای عضو صورت داده می‌شود. اگر ما به تعداد اعضا نگاه کنیم، ما می‌بینیم که تعداد اعضای INSTC افزایش یافته است. "

در رابطه با بندر چابهار ایشان گفت که علی‌رغم تاخیر در روند پیشرفت پروژه برخی اقدامات رو به جلو صورت گرفته است. " من فکر می‌کنم که سفر نخست وزیر مودی به ایران و امضای توافقنامه سه جانبه نقطه عطف بود... امروز یک تفاهم وجود دارد که اگر ما در این باره زود اقدام نکنیم، شاید فرصت‌های آینده را از دست بدهیم. "

او گفت که برای پیشرفت پروژه " ما باید چابهار را به حیث یک پروژه استراتژیک منطقه‌ای در نظر بگیریم. " به گفته ایشان، " انکشاف مثبت دیگر این است که هند اکنون پیمان بین‌المللی حمل و نقل جاده ای (TIR) را تصویب کرده که این کشور را کمک می‌کند به شبکه پیوستگی بین‌المللی وصل شود. با توجه به اینکه هند قرارداد تسهیل تجاری سازمان تجارت جهانی را امضا کرده است، این

شبکه اتصالات امکان وصل شدن منطقه و فرامنطقه را فراهم می‌سازد. این یک تحول بسیار مهم در عرصه مسئله پیوستگی است. TIR ما را کمک می‌کند تا هم به همسایه‌گان شرقی و هم به همسایه‌گان غربی خود وصل شویم. در جبهه غربی، هند می‌تواند محموله‌هایش را در امتداد INSTC از طریق بندر چابهار در ایران به افغانستان محاط به خشکی و اطراف آن انتقال دهد. تصمیم هند برای پیوستن به TIR منابع بسیار زیادی برای تجارت ما دارد و در صرفه جویی وقت و زمان به طور قابل توجه ما را کمک می‌کند. "سخنران هندی گفته‌های خود را با تذکر دادن برخی عوامل مهم برای اقدامات رو به جلو پایان داد. "اول و مهمتر از همه عوامل، اراده برای تطبیق هر چه زودتر توافقات است. عامل دوم برمی‌گردد به مسئله امنیت؛ لازم است که ما بیش از ژئوپلیتیک (بعد سیاسی) متوجه ژئواکونومیک (بعد اقتصادی) باشیم. دسترس پذیر بودن بودجه یک عامل مهم است. مدیریت منافع قدرت‌های منطقه‌ای همچنان مهم است. نکته مهم دیگر این است که ما چگونه می‌توانیم بازیگران منطقه‌ای را دخیل بسازیم. مشکلات فنی همچنان باید برطرف شوند. اگر ما نتوانیم این پروژه را به بخش خصوصی بفروشیم، پیشرفت نخواهیم داشت. بسیاری از صاحبان کسب و کار احساس می‌کنند که اطلاعات کافی در این زمینه در اختیار ندارند. مانع دیگر تاثیر بیرونی تحریم‌ها علیه ایران است. این مسئله ای است که هر سه کشور باید برای آن چاره جویی کنند."

سخنران دوم این نشست کاری، اشتراک‌کننده‌ای از ایران بر جنبه ژئواکونومیک (بعد اقتصادی) پروژه چابهار تمرکز کرد. او گفت توافق برسر پروژه چابهار میان سه کشور از نظر بسیاری از کارشناسان مسئله تغییر جغرافیا از راه اقتصاد است. "مشخصات این تغییرات چیست؟ اول، با تطبیق این کلان پروژه، افغانستان دیگر یک کشور محاط به خشکی نخواهد بود و می‌تواند این کشور را مبدل به محور تجارت، خدمات و گردش منطقه‌ای کند. این کلان پروژه زمینه را برای هند فراهم می‌کند تا دسترسی مطلوب به بخش بزرگی از افغانستان، آسیای میانه و فراتراز آن داشته باشد. این کلان پروژه یکی از بنادر استراتژیک ایران را تبدیل به یک بندر مهم می‌کند و منابع انکشافی را برای بخش شرقی کشور را به ارمغان می‌آورد. با عملی شدن پروژه چابهار - دلارام در این مرحله، شعار قدیمی ما در مورد افغانستان "اول انکشاف،" قسماً عملی می‌شود. البته انکشاف منطق خاص خود را دارد. این پروژه باید یک منطق تجاری داشته باشد تا قابل اعتماد و پایدار باشد. "او پیشنهاد کرد که این قسم پروژه‌ها باید دیگران را برای پیوستن ترغیب کند. مثلاً جاپان در این پروژه علاقمندی نشان داده است. ایشان از نخست وزیر مودی نقل قول کرد که گفته است تطبیق این پروژه می‌تواند وقت و هزینه هند برای رسیدن به شمال را تا ۵۰ درصد کاهش دهد. او تاکید کرد که رهبری ایران دو ابزار برای پیشرفت این پروژه در نظر دارد. "یکی از طریق افزایش ظرفیت بندر چابهار از ۲,۵ میلیون تُن در سال به ۷,۵ میلیون تُن در سال طی مرحله اول کار. ابزار دوم زمینه سازی برای ایجاد یک بودجه اعتیاری پنجمصد میلیون دالری برای پشتیبانی بندر است. "لازم است برای افزایش سطح تجارت میان سه کشور سرمایه گذاری‌هایی صورت گیرد. "تا جایی که من می‌دانم، ۹۰ درصد تاسیسات زیربنایی آماده است و با تکمیل اقدامات ضروری از سوی هند، ایران می‌تواند فوراً ظرفیت بندر را به ۷,۵ میلیون تُن در سال افزایش دهد. اما حتی در ظرفیت فعلی هند، صادرات هند به افغانستان از سال ۲۰۰۱ تا حال افزایش یافته است. این ابتکار ظرفیت این را دارد که ظرفیت تجارت را در منطقه بهبود بخشد. CPEC رقیب کلان پروژه چابهار - دلارام است. اگر چین و آسیای میانه از طریق CPEC بتوانند به یکدیگر دسترسی پیدا کنند، منطق این کلان پروژه زیر سوال می‌رود. ما باید زود اقدام کنیم. "او تاکید کرد که برای پیشرفت این پروژه سه کشور ایران، هند و افغانستان باید هماهنگ عمل کنند. سخنران ایرانی صحبت‌های خود را چنین جمع بندی کرد: "کلان پروژه چابهار - دلارام، باید در چارچوب ژئواکونومیک ملاحظه شود. هر رویکرد ژئواکونومیک منطق خود را دارد و آن این است که باید زود تطبیق گردد. من فکر می‌کنم که همه ما باید ظرفیت فعلی خود در جاده و بندر را برای تقویت تجارت میان سه کشور استفاده کنیم. ما باید از جاده در مرحله اول

استفاده کنیم و بعدا به طرف خطوط قطار برویم. تاسیسات در دست ساخت قرار دارد اما تکمیل آن زمان می برد. اگر با سرعت موجود ما به پیش برویم فکر می کنم سال ها وقت می برد و ارزش پروژه از دست خواهد رفت. ما باید بر پروژه تمرکز کنیم تا مطابق جدول زمانی توافق شده میان رهبران مان کار را به نتیجه برسانیم."

سخنران اخیر این نشست کاری، اشتراک کننده ای از افغانستان، در مورد اهمیت استراتژیک چابهار برای افغانستان صحبت کرد.

اصل متن سخنرانی

"افغانستان به حیث یک کشور محاط به خشکی در همسایگی چین، پاکستان، ایران و کشورهای آسیای میانه در نقطه تلاقی چندین قدرت اتمی که می خواهند رهبران منطقه باشند قرار دارد. این کشورها عبارت اند از چین، پاکستان، هند، روسیه و ایران. کشور ایران علی رغم اینکه فاقد سلاح اتمی است انتظار دارد به عنوان یک قدرت اتمی در نظر گرفته شود. زیرا تکنولوژی لازم را برای دسترسی به قدرت اتمی در اختیار دارد. افغانستان برای این گروه از کشورهای همسایه اهمیت ویژه دارد.

افغانستان اهمیت جئواستراتژیک و ژئوپلیتیک ویژه دارد. این کشور تنها کشور در منطقه است که به ایالات متحده امریکا و اتحاد ناتو دسترسی مستقیم دارد. گذرگاه خیبر میان افغانستان و پاکستان واقع شده است و دیر زمانی است به عنوان یکی از مهمترین مسیرهای استراتژیک نظامی و گذرگاه تجاری استفاده شده است. علاوه بر آن، جاده ابریشم از افغانستان می گذرد. این شبکه تاریخی مسیرهای تجاری در امتداد ۴۰۰۰ مایل، به حیث گذرگاه فرهنگی تمدن های هند، پاکستان و چین شناخته شده است. ناامنی و بی ثباتی در افغانستان می تواند منطقه را بی ثبات سازد و زمینه مساعد برای گروه های تروریستی فراهم کند تا همکاران و متحدان ما را تهدید می کنند.

افغانستان همچنان با مشکلات بزرگ اقتصادی و انکشافی دست و پنجه نرم می کند. این کشور منابع طبیعی غنی گاز، معادن و نفت دارد که بیش از یک تریلیون دالر ارزش دارد. اما ناامنی و جنگ فرصت ها را برای استخراج و استفاده از این منابع محدود کرده و افغانستان در میان فقیرترین کشورهای جهان باقی مانده است. فقدان فرصت های اقتصادی جمع نامنی باعث شده تا بسیاری از افغان ها کشور را ترک کنند. بنا به گفته کمیشنری عالی سازمان ملل متحد در امور مهاجرین، بیش از یک چهارم یک میلیون مهاجر و پناهجو که وارد اورپا می شوند، افغان ها هستند. (افغانستان بعد از سوریه در ردیف دوم قرار دارد). کمک کردن به افغانستان برای برقراری صلح و ترقی اقتصادی می تواند جریان مهاجرت را که افغانستان را با فرار مغزها دچار کرده پایان دهد.

افغانستان هم برای اقتصاد جهانی و هم برای اقتصاد منطقه ای و حتی برای امنیت جهانی مهم است. دلیل اصلی اهمیت افغانستان این است که این کشور در نقطه تلاقی آسیای جنوبی و آسیای میانه و همچنان چین و خاورمیانه قرار دارد. افغانستان سه منطقه را به هم مرتبط می سازد. پیوستگی می تواند هم خوب باشد و هم بد. بنا براین، از یک سو افغانستان می تواند یک رابط اساسی در شبکه تجاری و خطوط انرژی آسیا باشد و هم از سوی دیگر می تواند منبع بی ثباتی باشد. منابع طبیعی و بازارهای افغانستان عامل مهم دیگر است که این کشور را به خودی خود مهم می کند.

از منظر امنیت، بیشتر مشکلات در افغانستان توسط مداخله خارجی ایجاد شده است. از سوی کشورهای بی که به دلایل فوق الذکر می خواهند افغانستان را کنترل کنند. موقعیت استراتژیک افغانستان باعث می شود قدرت های بیرونی در آینده نزدیک متوجه این کشور باشند.

یک عامل مهم دیگر که کمتر مطرح شده سطح مرتفع افغانستان است. این ویژه‌گی افغانستان برای برخی کشورها جالب توجه است و می‌تواند یک عامل جئوپولیک مهم تلقی شود.

اهداف

اقتدار یک کشور را عوامل گوناگون تعیین می‌کند که مهمتر از همه اقتصاد است. اگر کشوری اقتصاد قوی داشته باشد، جامعه بین‌المللی هم به مسایل آن توجه می‌کند. صنعت یکی از شاخصه‌های مهم انکشاف اقتصادی است. در کنار انکشاف صنعتی، مکانیزم پالیسی موثر، ساختار بوروکراتیک تصمیم‌گیری و برخی چیزهای دیگر نیز تعیین‌کننده قدرت اقتصادی هستند. اقتصاد افغانستان با منابع طبیعی و نیروی کار سرشار و ظرفیت وسیع رشد اقتصادی قابل‌ارزیابی است. چابهار به حیث یک محور ترانزیتی می‌تواند مرکز تجارت منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری و محور حمل و نقل شبکه ارتباطی باشد که از اقیانوس هند تا آسیای میانه گسترده است. افغانستان از طریق دولت‌های دوست به بحر دسترسی پیدا می‌کند.

جهانی شدن یا گسترش بازارها و بنا براین گسترش جنبه اقتصادی جوامع در حال شکل‌گیری است؛ نه تنها بخاطر طبیعت فراملی بازارها بلکه همچنان بخاطر جریان یافتن سرمایه خارجی و استراتژی‌ها و ابتکارات چند ملیتی. این ابتکارات چند ملیتی امروز سازنده دو سوم صادرات جهانی تولیدات و خدمات است و تقریباً ده فیصد فروش داخلی را در سطح جهان تشکیل می‌دهد. در فضای افزایش وابستگی متقابل در جهان، تقسیم بین‌المللی کار در اثر تغییرات ساختاری در تجارت و جابجایی بی‌سابقه سرمایه بین‌المللی در حال تغییر است.

اما در حالی که ادغام محصولات، خدمات و سرمایه به سرعت در حال پیشرفت است، ادغام بازار کار با سرعت کمتری صورت می‌گیرد. اضافه بر این، تکنولوژی‌های پیچیده‌تری - بخصوص در بخش ارتباطات و مخابرات، وارد عرصه می‌شود.

انکشاف تکنولوژی اطلاعات، باعث شکوفایی تولید و در بسیاری ساحات باعث افزایش درآمد کارگر شده است. به طور کل، روابط الکترونیک و تکنولوژی ارتباطی عنصر لازم برای جهانی شدن است و تاثیرات مهمی بر تولید و تجارت جهانی می‌گذارد.

بنا بر تفاهمنامه‌ای که میان هند و ایران در ماه می سال گذشته امضا شد، هند مسئولیت تجهیز بندر چابهار را در مرحله اول آن با سرمایه‌گذاری ۸۵،۲۱ میلیون دالر امریکایی و مصرف درآمد ۲۲،۹۵ میلیون دالر امریکایی در کرایه ده ساله به عهده گرفت. مالکیت تجهیزات در خاتمه ده سال یا دوره تمدیدی بنا بر توافق به جانب ایرانی منتقل می‌شود. در کنار پیمان دو جانبه برای انکشاف بندر چابهار که بخاطرش هند ۵۰۰ میلیون دالر سرمایه‌گذاری می‌کند، یک توافقنامه سه جانبه برای دهلیز حمل و نقل همچنان توسط هند، افغانستان و هند امضا شده است.

سرمایه‌گذاری‌ها در افغانستان از طریق چابهار

قانون افغانستان سرمایه‌گذاری شرکت‌های خارجی را مانند سرمایه‌گذاری ابتکارات داخلی تضمین می‌کند. اما خشونت سیاسی، ضابطه‌های ضعیف در رابطه با حمایت مایملک، کمبود کارگران ماهر، بازارهای ملی انکشاف نیافته و تاسیسات ناکافی، ظرفیت جلب و جذب سرمایه‌گذاران خارجی را محدود می‌کند.

چابهار فرصت استراتژیک مهم و گزینه تجاری مطلوب برای افغانستان فراهم می‌کند. به لحاظ تدارکاتی، بندر چابهار نزدیکترین بندر به ایران است. این بندر ۷۰۰ کیلومتر از بندر عباس - دیگر بندر ایران، به ما نزدیک تر است. چابهار به طور استراتژیک تغییر دهنده بازی در منطقه است. کشورهای دخیل امیدوارند این پروژه بتواند افغانستان را به یک محور منطقه‌ای و اقتصادی تبدیل کند و علاوه بر آن روابط میان افغانستان، هند و ایران را شکوفا سازد. بخش‌های اصلی که ظرفیت جذب سرمایه گذاری از طریق چابهار دارند عبارت اند از بخش زراعت، صنایع استخراجی و منابع معدنی افغانستان، بخش انرژی، انکشاف زیربنایی و توافقات تجاری ویژه.

افغانستان توافقات ترانزیتی و تجاری دو جانبه با کشورهای همسایه دارد. هدف افغانستان به حیث یک کشور محاط به خشکی تقویت تجارت با کشورهای همسایه‌اش می‌باشد. افغانستان قصد دارد تا از روابط دو جانبه به چارچوب منطقه‌ای روابط گذار کند. ما می‌توانیم بسیاری کشورها را به هم وصل کنیم و به عنوان پل اتصال زمینی میان کشورها عمل نماییم.

دهلیزهای حمل و نقل

در ذیل برخی از نقاط عبور مرزی رسمی که در جریان سال به طور مرتب مورد استفاده قرار می‌گیرند، تذکر داده شده است. عبور از این نقاط عبور مرزی مطابق قواعد مهاجرت و ترتیبات گمرکی صورت می‌گیرد. بخش گمرکات اسناد مربوط به محموله‌ها را برای اجازه عبور دادن به آنها بررسی می‌کنند اما فقط مسافران و لاری‌هایی که ویزای معتبر در دست داشته باشند می‌توانند از مرز عبور کنند. برای حمل و نقل عبور مرزی باید هماهنگی لازم صورت گیرد.

مسیرهای اصلی:

دهلیز شمال - جنوب که تاجیکستان، ازبکستان و ترکمنستان را به بنادر کراچی، قاسم و گوادر وصل کرده و از طریق واگه پاکستان به سمت هند و آسیای جنوبی ادامه می‌یابد.

دهلیز شرق - غرب که تاجیکستان، ازبکستان و ترکمنستان را با بندر چابهار و بندرعباس ایران وصل می‌کند.

این دهلیزها برای افزایش تجارت میان آسیای مرکزی غنی از منابع انرژی و آسیای جنوبی نیازمند انرژی، اهمیت ویژه دارند. همچنان ظرفیت زیادی برای صادرات محصولات تولیدی وجود دارد. یک مطالعه اخیر بانک انکشاف آسیایی (ADB) نشان می‌دهد که انکشاف این دو دهلیز می‌تواند به تغییر مهمی در مسیر حمل و نقل تجاری از / به آسیای میانه منجر شود و تاثیر بسیار مثبتی بر وضعیت کار و تولید در منطقه بگذارد.

ایران و پاکستان برای بهبود سیستم‌های حمل و نقل به جانب افغانستان شدیداً کار می‌کنند. افغانستان نیز مشغول روند تکمیل ساخت سرک حلقه‌ای است که کابل را به قندهار، دلارام، هرات، مزار شریف و پل خمزی وصل می‌کند. همچنان روند وصل کردن سرک حلقه‌ای به کشورهای همسایه به خوبی پیش می‌رود. اما حتی اگر تاسیسات زیربنایی افغانستان بهبود یابد، تا زمانی که تسهیلات حمل و نقل و تجارت ناکافی باشد، سرمایه گذاری برای کاهش هزینه‌های عملیاتی نقش محدود خواهد داشت.

محور جدید ترانزیتی چابهار باعث تقویت تجارت افغانستان می‌شود چنانچه شرکت بین‌المللی IRCON خطوط قطار وصل کننده چابهار با زاهدان را در مرز افغانستان خواهد ساخت. چابهار در تجارت افغانستان با منطقه وابستگی به پاکستان را کاهش میدهد. چابهار

هند را کمک می‌کند تا با حضور چینی‌ها در بندر گوادر پاکستان که تنها ۷۰ کیلومتر فاصله دارد، رقابت کنند. موقعیت استراتژیک خلیج عمان اهمیت سیاسی ویژه دارد که پس از برداشته شدن تحریم‌ها، می‌تواند آغاز نو برای ایران باشد.

اهمیت بندر چابهار برای ایران:

ایران کشور بزرگ است. بخش‌های جنوبی و شرقی آن انکشاف نیافته و مواجه با شورشگری است. انکشاف بندر چابهار می‌تواند منابع بیشتری برای بخش‌های انکشاف نیافته ایران داشته باشد. اتصال چابهار با افغانستان و آسیای مرکزی رشد اقتصادی و انکشاف ایران را تقویت خواهد کرد.

اهمیت اصلی بندر چابهار برای ایران این است که چابهار و زاهدان می‌تواند هند را به شبکه خطوط قطار ایران وصل کند. بازار افغانستان برای ایران بسیار مهم است زیرا افغانستان بسیاری از کالاها را از دیگر کشورها وارد می‌کند.

اهمیت بندر چابهار برای هند:

بندر چابهار هند را به افغانستان، آسیای میانه و اروپا دسترسی می‌دهد. هند از سال‌های ۱۹۹۰ در ساخت این بندر دخیل بوده تا به این مناطق دسترسی پیدا کند. بندر چابهار برای اهداف اقتصادی هند اهمیت ویژه دارد. هند مشغول ساختن جاده‌ها در افغانستان و ایران است تا بتواند چابهار را به افغانستان و آسیای میانه وصل نماید. در بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹، هند ۱۰۰ میلیون دالر امریکای را برای ساختن یک جاده از دلارام افغانستان به زرنج در مرز ایران و افغانستان مصرف کرد. ایران نیز یک جاده میان چابهار و میلاک که در نزدیکی زرنج قرار دارد ساخته است. اتصال میلاک، زرنج و دلارام شهرهای مهم افغانستان به شمول هرات، قندهار، کابل و مزار شریف را به هم وصل می‌کند. مطالعات هندی‌ها نشان می‌دهد که وقتی این بندر با دهلیز حمل و نقل شمال- جنوب ادغام گردد، دهلیز چابهار می‌تواند هم هزینه و هم زمان مصرفی در حمل و نقل محموله‌های تجاری هند به اروپا را تقریباً ۵۰ فیصد کاهش دهد.

نتایج مورد نظر

سیستم حمل و نقل و تجارت باعث رشد اقتصاد افغانستان و مردم این کشور می‌شود. چابهار باید در درجه اول برای تقویت بخش تولیدی در افغانستان مورد استفاده قرار گیرد. تولیدکننده‌های افغان در سطح ملی و بین‌المللی نیاز به خروجی‌های بیشتر برای محصولات و خدمات خود دارند تا فرصت‌های کاری بیشتر ایجاد کنند.

از طریق چابهار تجار افغان می‌توانند تجارت خود را به بازارهای بین‌المللی گسترش دهند و فرصت‌های بیشتر به دست آورند.

ادغام منطقه‌ای و جهانی می‌تواند دروازه بازارهای بیشتری را برای محصولات افغانستان باز کند و طیف گسترده محصولات و خدمات را به کشور بیاورد. بخش اول به اشتغال بیشتر می‌انجامد که درجه فقر را کاهش می‌دهد و بخش دوم فرصت‌های بیشتری را برای ارتقای شرایط زندگی فراهم می‌سازد.

انکشاف چابهار همچنان می‌تواند فرصت‌های بیشتر برای رشد بخش خصوصی بوجود آورد. احیای " نام افغانستان " در ساحات کلیدی می‌تواند به جلب سرمایه‌گذارها و علاقمندی‌های بیشتر در این کشور کمک کند. نتیجه آن افزایش اشتغال و تامین فرصت‌ها برای

تقویت تساوی جنسی خواهد بود. برای تضمین یک برنامه منسجم برای تطبیق استراتژی‌های تجاری، یک استراتژی ملی باید تهیه و اجرا شود. این می‌تواند تضمین کند که استراتژی‌های تجاری بیشترین تاثیر را بر اهداف ملی بگذارند.

جمع بندی

ادغام اقتصادی برای اقتصادهای آسیا حیاتی است تا بتوانند با شوک‌های آینده مقابله کرده و مسیر رشد خود را حفظ نمایند. تاسیسات فیزیکی و نهادی انکشاف یافته برای ادغام منطقه‌ای ضروری است و ادغام منطقه‌ای و پیوستگی بدون امنیت منطقه‌ای و جهانی ناممکن است. امنیت برای انتقال آرام نیروی کار، محصولات، پول و اطلاعات لازم است؛ در حالی که انکشاف نیاز به سرمایه گذاری هنگفت و هماهنگی بین‌المللی دارد. همکاری از طریق هماهنگی بهتر، تطبیق، مدیریت و ارزیابی شبکه تاسیسات عبور مرزی می‌تواند صلح و ثبات منطقه‌ای را تقویت کند.

اظهار نظرها و پرسش‌ها:

سوال اول: در چارچوب این پروژه ما چگونه باید با پاکستان برخورد کنیم؟ ما چگونه می‌توانیم روابط خود را با پاکستان تنظیم کنیم؟
سوال دوم: حمایت مالی و نظامی ایران از طالبان، باعث ناامنی افغانستان شده است؛ در این وضعیت ناامنی، هند چگونه می‌تواند از طریق افغانستان به آسیای میانه دسترسی داشته باشد؟

اظهار نظر اشتراک‌کننده افغانستان: ما در مورد دو بندر چابهار و گوادر صحبت می‌کنیم. گوادر ۷۵ کیلومتر از چابهار دور است. گوادر از پول چین برخوردار است. آنها می‌خواهند دهلیز اقتصادی چین - پاکستان (CPEC) را به گوادر وصل کنند. از سوی دیگر ما چابهار را داریم که پیشرفت کار آن بسیار آهسته است. اگر ما سریع‌تر اقدام نکنیم، این بندر کیفیت‌اش را برای افغانستان از دست خواهد داد. اگر ما بتوانیم به واگه از طریق مرز باز با هند دسترسی داشته باشیم، دیگر کسی به چابهار نخواهد رفت. مسیر واگه مستقیم است. اگر کسی صبح از طریق مسیر زمینی حرکت کند، شام در دهلی نو خواهد بود. این برای تجار افغان نزدیک‌ترین مسیر است. به همین خاطر ما باید در مورد چابهار زود اقدام کنیم تا قابل استفاده شود. البته هند می‌تواند چابهار را برای تجارت با ایران، آسیای میانه و دیگر جاها مورد استفاده قرار دهد. ما هم می‌توانیم از آن برای بخش‌های غربی افغانستان استفاده کنیم که ما را به خلیج عمان و دیگر کشورهای خلیج می‌رساند.

دوما، وقتی ما در مورد جاده ابریشم حرف می‌زنیم باید متوجه باشیم که افغانستان هم اکنون در این جاده فراموش شده است. زیرا CPEC ما را دور می‌زند و از سوی دیگر چین از طریق ترکمنستان و قزاقستان به ایران دسترسی پیدا می‌کند. ما نتوانسته ایم تاسیسات زیربنایی خود را در طول ۱۵ سال گذشته بسازیم و به همین دلیل جاده ابریشم از افغانستان به سمت دیگر کشورها منحرف شد. اگر زمینه فراهم می‌بود، چین می‌توانست به جای عبور از دو کشور تنها با عبور از یک کشور به ایران دسترسی پیدا کند.

پروژه دیگری که می‌تواند چابهار را حمایت کند، پروژه پایپلاین ترکمنستان - ایران - هند است.

در مورد مسئله پاکستان، ما و مخصوصاً هند می‌توانیم به روند حل مشکل سازمان تجارت جهانی که افغانستان هم عضو آن است مراجعه کنیم. زیرا پاکستانی‌ها مانع صادرات هند به افغانستان می‌شوند. موضوع TIR بسیار جالب است. اما متأسفانه پاکستان واگه را مشمول پیمان دهلیز TIR نساخته است. در این زمینه TIR نمی‌تواند ما را کمک کند.

در رابطه به جانب ایران، قابل تذکر است که افغانستان برای عضویت دهلیز حمل و نقل اروپا- قفقاز - آسیا (TRACECA) درخواست داده است که در طول سه سال اخیر با ممانعت ایران مواجه شده است. این دهلیز می‌تواند ما را از طریق ایران به ترکیه و آذربایجان و از آنجا به کشورهای اروپایی وصل کند. من فکر می‌کنم وقتی ما در مورد پیوستگی حرف می‌زنیم، باید به این مسئله فکر کنیم. مسئله دیگر موضوع جابجای محصولات و وسایل نقلیه است. ما باید به مردم اجازه جابه جا شدن بدهیم ولی جابه جایی مردم به ایران دچار قیودات است. بیشتر تجار ما که به ایران می‌روند مجبورند از طریق هوایی با در دست داشتن یک تکت خریداری شده از شرکت هوایی ایرانی به ایران مسافرت کنند، چرا که ایران به آنها اجازه مسافرت زمینی نمی‌دهد. این قیودات باعث خلق مشکلات در برابر حرکت آزادانه مردم شده است که می‌تواند تاثیر منفی بر تجارت و پیوستگی داشته باشد.

اظهار نظر یک اشتراک‌کننده هند: من معتقدم که در رابطه با چابهار ما نیاز به سرعت عمل داریم اما لطفاً به یاد داشته باشید که چابهار هم اکنون یک بندر فعال است. قرار است ما اولین محموله عمده خود را از طریق چابهار به افغانستان منتقل کنیم. اما ما نباید اسیر کندی روند کار بوروکراتیک شویم. ناامنی افغانستان تنها متوجه بندر چابهار نمی‌شود بلکه مشکل همگانی است.

اظهار نظر یک اشتراک‌کننده ایران: دلیل اصلی کندی روند پیشرفت کار این پروژه نظام بوروکراتیک ایران و هند است که به کندی عمل می‌کنند. اما اخیراً برخی گزارش‌ها حاکی است که هند کم کاری می‌کند، مخصوصاً پس از سفر نخست وزیر مودی به ایالات متحده امریکا.

اظهار نظر یک اشتراک‌کننده افغانستان: اهمیت چابهار برای ما واضح است. ما باید راه‌حل‌های عملی را برای حل مشکلات مرتبط به فعال سازی این پروژه ارائه دهیم.

پاسخ سخنران هندی: وقتی ما به محققین، کارشناسان و رسانه‌های چین در داخل چین نگاه کنیم، متوجه چالش‌ها و مشکلاتی می‌شویم که نه تنها دهلیز اقتصادی چین- پاکستان، بلکه دیگر پروژه چین - ابتکار یک جاده و یک کمربند، با آنها مواجه است. اینگونه نیست که اگر چین کاری را روی دست بگیرد حتماً موفقیت آمیز خواهد بود. نکته مهمتر این است که تا جایی که سوال ما متوجه انکشاف دهلیزها و تاسیسات باشد، این پروژه‌ها زمانگیر هستند و پیش بینی آینده دشوار است.

در رابطه با پاکستان، من فکر می‌کنم به خود پاکستان ربط دارد که چگونه تصمیم می‌گیرد. هیچ کس پاکستان را از دخیل شدن در این پروژه محروم نکرده است. در حقیقت این پاکستان است که بیشترین مشکلات را خلق می‌کند. من فکر می‌کنم در وضعیت‌هایی که به لحاظ اقتصادی همه طرف‌ها می‌توانند برنده میدان باشند، کدام حساسیتی در بین وجود ندارد. بنا براین پاکستان باید خودش تصمیم بگیرد. ما در زمینه ادغام اقتصادی اختیارات زیاد نداریم.

پاسخ سخنران ایرانی: اگر ما همگان را در این منطقه توجیه کرده بتوانیم که این پروژه یک منطق جئواکونومیک دارد که برای تمام دولت‌ها مفید است، پاسخ سوالات خود را می‌گیریم. منطق این پروژه افزایش همکاری منطقه‌ای است. ما باید به انکشاف همگانی فکر کنیم. بنا براین، همگان باید منافع دست داشته و ظرفیت‌های خود را برای بهبود همکاری منطقه‌ای به کار گیرند. درمورد مسئله مشکل ویزا برای مسافرت از افغانستان به ایران، من فکر می‌کنم این مسایل زیاد عمده نیستند و در آینده به تدریج حل می‌شوند. ما باید بر پروژه چابهار متمرکز شویم. اضافه براین، در مورد راه حل‌های عملی من بیشتر چند مورد اشاره کردم که ظرفیت تجاری خود را باید افزایش دهیم.

پاسخ سخنان افغان: CPEC بدون دخیل شدن افغانستان یک رویا است. در مورد نقش افغانستان در چابهار، ما باید به تسهیلات ناکافی ایران برای تجار افغان اشاره کنیم.

گرداننده این نشست کاری، جمع بندی خود را با تاکید بر اینکه مشکلات تخیلی باید شناسایی شوند، صورت داد. به گفته ایشان " اگر زمانی یک جاده یا خط قطار مثلا با همکاری چین میان مشهد و تهران ساخته شود، مشهد و هرات به هم متصل می شوند. این ایران است که می تواند در مورد چگونگی استفاده از این خط قطار تصمیم بگیرد. چه اینکه هزینه آنرا هندی ها پرداخته باشند یا چینی ها، می توان از آن به طور دو جانبه یا چندجانبه استفاده کرد." او تذکر داد که موانع سیاسی پاکستان در برابر پیوستگی اقتصادی نمی توانند از طریق مکانیزم حل مسئله سازمان تجارت جهانی حل شوند. " ما می توانستیم پاکستان را به سازمان تجارت جهانی راجع کنیم اما مکانیزم حل مسئله سازمان تجارت جهانی مربوط به قضایای حقوقی و اقتصادی می شود نه مسایل سیاسی. این یک عملکرد سیاسی است. ما باید به مسایل دیگر بپردازیم تا دیده شود پاکستان نسبت به منافع خود چگونه تصمیم می گیرد."

نشست کاری سوم: تروریزم: دشمن مشترک؛ رویکردهای متفاوت

گرداننده این نشست کاری، بر نیاز به داشتن تعریف مشترک از تروریزم برای مقابله با تروریزم تاکید کرد. او با مطرح کردن این سوال که " نقش بازیگران غیردولتی و حمایت دولتی از تروریزم چیست؟ " بیان داشت که افغانستان قربانی تروریزم است و باید از نقطه نظرات همسایه گانش مطلع باشد.

سخنران اول این نشست کاری، اشتراک کننده ای از هند، در سخنرانی اش تاکید کرد تروریزم به وضعیت داخلی هر کشور مرتبط است. او از تجربه دیموکراتیک هند به حیث یک تجربه ویژه در تاریخ بشریت یاد کرد که توانسته است مردم از فرهنگ ها و مذاهب گوناگون را گرد هم جمع کند. او گفت علی رغم برخی مشکلات موجود، هند از مناقشات عمده در داخل این کشور رنج نمی برد. " به غیر از هندوها، ما ۱۷۰ میلیون مسلمان داریم، ۴۰ میلیون مسیحی داریم و به همین اندازه بودایی داریم که همگی در خانه مشترک زیر چتر دیموکراسی با همدیگر زندگی می کنند. همه آنها حق برابر برای رای دادن دارند و تساوی آنها در برابر قانون تضمین شده است. بلی ما مشکلاتی داریم اما مشکلاتی که نتوانیم آنرا حل کنیم نداریم. ما سابقا در شمال شرق در هنگام جدایی پاکستان شرقی یک شورشگری را شاهد بودیم ولی حالا ما از آن ناحیه مشکل نداریم. ما با مسئله افراط گرایی اسلامی در کشورمان مواجه نیستیم. از جمع مسلمانان حدود ۳۵ تا ۴۰ میلیون شیعه داریم اما ما هیچگونه منازعه فرقه ای نداریم."

او در مورد نقش پاکستان در حمایت تروریزم در منطقه سخن گفت و تاکید کرد که هر گونه بحث پیرامون تروریزم باید بر پاکستان تمرکز کند. " پاکستان کشوری است که بر بنیاد مذهب ساخته شده است. من فکر می کنم این ایدئولوژی با ایجاد بنگلادش، ناکام شد. شکل گیری بنگلادش بیانگر این بود که مذهب به تنهایی نمی تواند مردم را متحد سازد."

ارتش پاکستان بر سیاست پاکستان مسلط است. " حکومت ملکی در پاکستان واقعا وجود ندارد. آنچه در مورد کنار زدن نواز شریف رخ داد این بود که قوه قضائیه با همکاری ارتش علیه نخست وزیر وارد عمل شد. " در رابطه با طالبان؛ او از افغان ها خواست تا طالبان را به حیث مومنین فداکار در نظر نگیرند چرا که طالبان عامل کشتارها و بدنام کردن اسلام بوده اند. " هر بار قدرت هایی مانند ایالات متحده امریکا، چین و روسیه تلاش می کنند طالبان را با دولت افغانستان هم ردیف کنند. هرگز در هیچ گونه مذاکره ای خود را با طالبان

برابر ندانید. شما یک دولت منتخب هستید؛ اما در مذاکرات تان با طالبان این را تصریح نکرده اید که حاضر نیستید با طالبان به حیث دو طرف برابر پشت میز بنشینید، بلکه در پی مذاکره بر سر ساختار قانون اساسی دیموکراتیک برای افغانستان هستید."

او با تاکید اینکه افغانستان و هند هر دو قربانی تروریسم پاکستانی هستند، تذکر داد که هند افغانستان را در صحنه بین‌المللی پشتیبانی می‌کند. "ما تسلیم تروریسم نخواهیم شد. ما به دنبال جنگ نیستیم... ما شاید در مرحله‌ای با پاکستان وارد گفتگو شویم، اما به شکل رسمی. بنابراین، امریکایی‌ها و دیگران را وادار کنید تا تامین مالی شبکه حقانی را متوقف کنند. ما قضیه شما در رابطه به لشکر طیبیه و جیش محمد را در شبکه‌های بین‌المللی مطرح کرده‌ایم و پاکستان از سوی ایالات متحده امریکا تذکر داده شد که از حمایت آنها دست بردارد. پرداختن به این مسئله مشکل خواهد بود و نیاز به تمرکز و پافشاری دارد."

سخنران هندی با تذکر این نکته که در رابطه با افغانستان، نقش هند بیشتر اقتصادی خواهد بود، صحبت‌هایش را با برشمردن برخی ساحات همکاری برای جنگ با تروریسم جمع بندی نمود. "یکی امنیت فضایی و سایبری است؛ یک زمینه دیگر همکاری روابط خوب ما با ایران است. ما تمدن‌های مشترک داریم. هند از هرگونه پروژه همکاری که به نفع هر سه دولت باشد استقبال می‌کند. اگر ما بتوانیم وضعیتی بسازیم که پاکستانی‌ها بتوانند به ما ملحق شوند خوب خواهد شد، اما به هر حال ما هر سه کشور باید با همدیگر همکاری کنیم."

سخنران دوم این نشست کاری، اشتراک‌کننده‌ای از ایران، درمورد چشم‌انداز ایران درمورد مشکلات بی‌ثباتی و ناامنی افغانستان توضیحات داد.

اصل متن سخنرانی

"من از برگزارکننده‌گان این نشست واقعا متشکرم که در شرایط فعلی بخاطر برگزاری این نشست سه جانبه، زحمت کشیده‌اند. امیدوارم این همایش‌ها به درک مشترک از مسایل پیچیده افغانستان کمک کند تا ما یک قدم به صلح و امنیت نزدیک شویم.

خاورمیانه هم اکنون در آتش افراط‌گرایی و تندروی می‌سوزد. افراط‌گرایان منطقه ما را با خشونت و خون ریزی تهدید می‌کنند. چیزی که مهم است این است که آنها از اطراف جهان به این منطقه آمده‌اند. اما آنها یک ایدئولوژی مشترک دارند که "خشونت و افراط" است و منجر به ویرانی تمدن ما و موجب ترس از اسلام شده است.

اشتباهات استراتژیک غرب در خاورمیانه، باعث شده که این بخش از جهان به یک پناه‌گاه امن برای گروه‌های تروریستی و افراط‌گرایان تبدیل شود. به طور عمده، رویکرد استراتژیک نظامی در منطقه ما زندگی مردم عادی را هدف قرار داده است. این وضعیت ویرانگر به تبعات روانی و رفتاری منجر شده که امروز در قالب وحشی‌گری و کشتار در خاورمیانه مشاهده می‌شود.

ثبات، صلح و امنیت در افغانستان از سال‌ها پیش نتیجه تفاهم در سه سطح است: داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی. انکشافات افغانستان را فقط وقتی می‌توانیم مدیریت کنیم که بین این سه سطح توافق حداقلی وجود داشته باشد. مخصوصا پس از یازدهم سپتامبر زمانی که توافق میان این سه سطح وجود نداشته است، مسئله دولت سازی، ملت سازی، ثبات، صلح و امنیت در بهترین حالت مشکل آفرین بوده است.

همکاری ایران برای تقویت مفاهمه از طریق یک دولت همه شمول در افغانستان همیشه آشکار بوده است. با توجه به این نکته که حکومت وحدت ملی حمایت و مشارکت طیف گسترده‌ای از گروه‌های افغان را با خود دارد، ما قویا باور داریم که هیچ بدیل دیگری وجود ندارد. سیاست ایران از سال‌ها پیش بوجود آمدن حکومت دیموکراتیک و قوی در افغانستان بوده است.

سیاست منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران تاکید بر همکاری جمعی در چارچوب همیاری قدرت‌های بزرگ است. ما معتقد به تضمین امنیت منطقه از طریق دفاع از تمامیت ارضی کشورها و استقلال دولت‌ها هستیم. ما مطابق قانون بین‌المللی و موازین خودمان عمل کرده‌ایم؛ ما تلاش کرده‌ایم تا با حمایت حکومت‌های مرکزی کشورها، مانع سقوط دولت‌ها در منطقه شویم، اما برخی کشورهای غربی به طور غیرمنصفانه ایران را مورد انتقاد قرار می‌دهند.

ایران در طول سال‌های گذشته بارها حمایت خود را از حکومت مرکزی در افغانستان نشان داده است. در دوره شهید ربانی که طالبان تلاش کرد حکومت کابل را سقوط دهد، بنا بر تقاضای دولت افغانستان ما تجهیزات نظامی و دیگر مواد کمکی به حکومت مرکزی افغانستان رساندیم. بر عکس پاکستان، امارات متحده عربی و عربستان سعودی رسماً رژیم طالبان را به رسمیت شناختند و فعالانه این گروه را علیه حکومت مرکزی افغانستان حمایت کردند. دولت پادشاهی عربستان سعودی -حکومت پادشاهی که حاکمیت دیموکراسی را تهدید ملی می‌شمارد- با تمویل تروریزم و تقویت ایدئولوژی وهابیزم که داعش از آن پیروی می‌کند، در حال بی‌ثبات کردن منطقه است. آنها در پی سقوط دولت‌های عراق و سوریه بوده و ایران را تهدید می‌کنند. به همین دلیل است که ما حق هر گونه اقدام علیه تروریزم را با هر وسیله ممکن داریم؛ چنانچه تاکنون چنین کرده ایم.

همکاری منطقه‌ای و بین‌المللی برای مبارزه با تروریزم یک ضرورت است. پس از شکست داعش، بسیاری از اعضایش در اطراف جهان پراکنده خواهند شد. طبیعتاً یمن و افغانستان از جمله جاهایی است که مورد نظر آنهاست.

داعش در افغانستان متشکل از اعضای پراکنده طالبان مانند طالبان افغان، تحریک طالبان پاکستان یا شبکه حقانی است. ما باید این را در نظر بگیریم که طالبان یک سازمان منظم و یکپارچه نیست.

شمار جنگجویان داعش خراسان در افغانستان نامعلوم است. یک تحلیل در سال ۲۰۱۶ خبر داد که داعش خراسان در افغانستان به تنهایی در حدود ۸۵۰۰ جنگجو و عناصر حامی دارد. در مقایسه برخی دیگر از منابع از یک تا چهار هزار جنگجو که عمدتاً در ولایت شرقی ننگرهار فعال هستند، سخن می‌گویند. جنگجویان داعش ترکیبی از ملیت‌های افغانی و پاکستانی و همچنان دیگر ملیت‌های خارجی بیرون از ساحه است. اکثریت این جنگجویان خارج از ساحه از آسیای میانه می‌آیند، به شمول افرادی که با اتحادیه جهاد اسلامی، حزب اسلامی ترکستان و جنگجویان از آذربایجان همکاری دارند. داعش خراسان و داعش مرکزی ارتباطات خود را افزایش داده و مباحثی مطرح است که سال گذشته برای داعش خراسان مربی‌های عرب فرستاده شده تا ظرفیت‌های داعش خراسان ارتقا یابد.

ساحه داعش خراسان در ننگرهار با پناه‌گاه‌های امن واقع در خیبر و اوراکزی ایجنسی پاکستان هم مرز است. داعش خراسان فرمانداران سایه خود را در ولایت‌های شرقی کنر، لغمان و لوگر تعیین کرده است. از میان این سه ولایت بیشترین حضور آنها احتمالاً در کنر است که ترکیبی از شبکه‌های حمایتی و دسترسی به پاکستان و شمال افغانستان را برایشان ممکن می‌سازد.

افراد داعش خراسان در نُه ولایت به سر می‌برند که چهار ولایت آن (قندز، سمنگان، سرپل و فاریاب) در شمال افغانستان موقعیت دارد. شاید موضع‌گیری آنها حاکی از توزیع منابع آنها و استراتژی شان برای نگرانی در بیرون ساحات سنتی نفوذ طالبان و حرکت به طرف شمال از مقر فعلی شان در امتداد مرز افغانستان- پاکستان و از آن طریق رفتن به آسیای میانه باشد.

شهیدالله شهید، نفر دوم داعش خراسان سخنگوی اصلی این گروه بوده است. او حداقل یک دهه را در رفت و آمد به عربستان سعودی گذرانده و به حیث تسهیل کننده اصلی که دولت اسلامی را به شاخه اوراکزی تحریک طالبان پاکستان (که تاکنون رهبری ارشد داعش خراسان را در دست داشته است) ربط می‌دهد، شناخته می‌شود.

رهبری داعش خراسان بخاطر عضویت نداشتن افغان‌ها در آن قابل توجه است، هرچند که بیشترین عملیات‌هایش را در درون افغانستان انجام داده است. بلند رتبه‌ترین افغان در داعش خراسان " معاون فرماندار " عبدالرئوف خادم از ولایت هلمند بوده است. خادم که سابقاً یک فرمانده منطقه‌ای طالبان و زندانی زندان گوانتانامو بود، این پست را تنها سه روز پیش از کشته شدن توسط هوایم‌ای بدون سرنشین امریکایی در اختیار داشت. نیروهای جنوبی او یک ماه بعد از آن ریشه کن شدند. حملات تروریستی داعش در سال جاری در افغانستان و پاکستان صدها کشته برجای گذاشته است.

تلاش‌های صلح

پیش از این مذاکرات با طالبان در سطوح ملی و بین‌المللی انجام شده است. ملا عمر طی پیامی به مناسبت عید فطر سال ۲۰۱۱ از آمادگی خود برای نشستن سر میز مذاکرات صلح برای پایان دادن به مشکل افغانستان سخن گفت. همزمان آقای رییس جمهور کرزی طالبان را " برادران ناراضی " خواند که باید در گفتگوی ملی سهیم شوند. در سطح بین‌المللی از سال ۲۰۱۰ به این سو تلاش‌های بین‌المللی برای تماس گرفتن با طالبان در جریان بوده است. پس از ۲۰۱۲، ما شاهد برگزاری کنفرانس‌های زیاد بودیم که هیئت‌های طالبان در آن گفتگوها دعوت شده بودند. آخرین تلاش مهم از این دست " پروسه کابل " بود که در ماه جون ۲۰۱۷ در کابل برگزار شد. من معتقدم امنیت از طریق مکانیزم امنیتی که تمام همسایه‌گان و قدرت‌های منطقه‌ای در آن شریک باشند به دست می‌آید. در این راستا، قدرت‌های فرامنطقه‌ای در افغانستان نباید کشورهای همسایه را تهدید کنند. ما توقع داریم سازمان ملل متحد برای شکل دادن یک چتر همه شمول با حکومت کابل کار کند تا گفتگوهای منطقه‌ای بر سر صلح و ثبات افغانستان ممکن شود."

سخنران اخیر این نشست کاری، اشتراک‌کننده‌ای از افغانستان، در مورد وضعیت عمومی گروه‌های تروریستی در منطقه و در افغانستان سخن گفت. " برای اینکه یک تصویر عمومی به شما بدهم، در مورد سه مسئله عمومی صحبت خواهم کرد: اول در مورد ترکیب گروه‌های تروریستی که هم اکنون در منطقه فعال هستند صحبت می‌کنم. سپس در مورد سه نقطه نظر تحلیلی صحبت می‌کنم که مستقیماً با ترکیب گروه‌های تروریستی مرتبط است. و نهایتاً در مورد سه افسانه‌ای که در مورد افغانستان و تروریسم وجود دارد صحبت خواهم کرد. " بنا به گفته ایشان، از نظر دولت افغانستان گروه‌های تروریستی در چهار دسته بندی تقسیم می‌شوند. " ما آنها را در دایره‌های همپوشان قرار دادیم؛ حلقه اول حلقه درونی است که شامل گروه‌های تروریستی افغان می‌شود. اگر شما به گروه‌های تروریستی افغان ببینید شامل شورای کویت، فرماندهی نظامی پیشاور، فرماندهی نظامی میرامشاه و اخیراً فرماندهی نظامی زاهدان می‌باشد. فرماندهی نظامی پیشاور یک نام دیگر برای شبکه حقانی است. حلقه دیگر گروه‌های تروریستی پاکستانی هستند که بنا بر معلومات استخباراتی ما در افغانستان حضور فیزیکی دارند. این گروه‌ها شامل جماعت الدعوه، لشکر طیبه، جماعت الاحرار،

تحریک طالبان پاکستان، اتحادیه جهاد اسلامی، حرکت الجهاد، لشکر مجاهدین، لشکر جهنگوی، حرکت المجاهدین و جیش المحمد می‌گردد. حلقه سوم گروه‌های تروریستی منطقه‌ای هستند و دلیل اینکه ما آنها را در این دسته جای می‌دهیم این است که هدف آنها در افغانستان استقرار ندارد. آنها می‌خواهند به کشورهایی غیر از افغانستان آسیب برسانند. آنها می‌خواهند از خاک افغانستان برای حمله به دیگر کشورهای منطقه استفاده کنند. تعداد آنها چهار تا است به شمول جنبش اسلامی ازبکستان، جنبش اسلامی ترکستان شرقی، جماعت انصارالله و جندالله. حلقه آخری از گروه‌های تروریستی، حلقه بیرونی یا گروه‌های تروریستی جهانی هستند که شمارشان سه تا است، به شمول القاعده- در چتر عمومی آن، القاعده در شبه قاره هند و دولت اسلامی خراسان. از جمع جنگجویان این گروه‌های تروریستی ۲۵ فیصد شان اتباع غیر افغان هستند. بسیاری از ایشان پاکستانی اند و همچنان ما جنگجویانی از ایغورهای چینی، روس‌ها، چینی‌ها، ازبک‌ها، تاجیک‌ها و نیز جنگجویانی از ایران داریم." او گفت که بنابر واقعیت‌های موجود می‌توان به سه نکته یا سه نطفه نظر تحلیلی اشاره کرد: " ۱) روابط متقابل میان این گروه‌های تروریستی وجود دارد؛ تمام این گروه‌ها به یکدیگر مرتبط هستند. همه به یکدیگر شان نیاز دارند و همدیگر را کمک می‌کنند. آنها یکدیگر را برای تامین اطلاعات محلی، معبر، روابط بیرون مرزی و تامین حمایت مالی و .. نیاز دارند. ۲) روابط متقابل میان تروریسم و دیگر شبکه‌های جنایتکار فرامرزی وجود دارد؛ از قاچاق موارد مخدر گرفته تا قاچاق انسان، منابع معدنی و دیگر فعالیت‌های جنایی. هر دو یکدیگر را کمک می‌کنند. ۳) روابط متقابل میان تروریسم و کشورهای حامی تروریسم در منطقه وجود دارد؛ کشورهای حامی تروریسم در منطقه شناخته شده هستند و نیاز به معرفی ندارند." او در جمع بندی صحبت‌هایش در مورد سه افسانه پیرامون افغانستان و تروریسم صحبت کرد. " افسانه اول این است که جنگ افغانستان یک جنگ داخلی است. واقعیت این است که در این کشور دیگر ما یک جنگ داخلی نداریم. لطفا تروریسم را به عنوان یک مشکل مربوط به افغان‌ها در نظر نگیرید. افسانه دوم این مفکوره است که می‌توان میان تروریست خوب و تروریست بد فرق گذاشت. ولی باید به یاد داشت که این ماری است که نمی‌توان آنرا برای گزیدن دیگران فقط تعلیم داد. افسانه آخر این است که تروریسم هم بسته اسلام است. در حالی که تروریسم امروزه در زیر بیرق اسلام می‌جنگد، حقیقتاً ربطی به اسلام ندارد."

اظهار نظرها و پرسش‌ها:

سوال اول: ما چگونه می‌توانیم پاکستان را قناعت بدهیم که در پروژه‌های انکشافی دخالت نکند؟

سوال دوم: ما یک تهدید مشترک داریم اما چرا یک برنامه مشترک برای مبارزه با این تهدید نداریم؟ ما چگونه می‌توانیم یک برنامه مشترک برای مبارزه با تروریسم داشته باشیم؟

اظهار نظر و سوال یک اشتراک‌کننده هندی: شما برخی عناصر تروریستی را نام بردید و از گروه‌های تروریستی افغان شروع کردید. اما معمولاً شنیده می‌شود که مقامات افغانستان نمی‌خواهند این گروه‌ها را تروریست بخوانند. این موضع گیری دیگران را گیج می‌کند. شاید این یکی از دلایل باشد که چرا امریکایی‌ها پس از این همه سال فقط برای مقابله با تهدید القاعده و داعش افغانستان را کمک می‌کنند، درحالی که تهدید اصلی که به طور روزمره افغان‌ها را تهدید می‌کند طالبان هستند. چرا اینگونه است؟ آیا فکر نمی‌کنید مشکل اصلی این باشد که افغانستان خودش خودش را فریب می‌دهد؟

سوال سوم: گزارش‌هایی وجود دارد که حاکی است روس‌ها و تاحدی ایرانی‌ها حمایت خود را برای عناصر ضد دولت افغانستان در درون افغانستان تقویت بخشیده‌اند تا دولت افغانستان به حیث یک متحد استراتژیک امریکا تضعیف شود و آنها بتوانند از امریکا بخاطر آنچه در سوریه و دیگر جای‌ها انجام می‌دهد، انتقام بگیرند. شما چه توصیه‌ای به دولت افغانستان دارید؟

سوال چهارم: در جریان سال‌های گذشته ما شاهد بهبود روابط مان با هند و پاکستان بوده‌ایم. شما در مورد تلاش‌های افغانستان برای حفظ تعادل در روابط اش میان این دو کشور چه فکر می‌کنید؟

اظهار نظر: تروریسم اکنون یک پدیده پیچیده است. حتی در کشوری مثل پاکستان گفته می‌شود که تروریسم یک چالش است و اینکه پاکستانی‌ها قربانی تروریسم هستند. من فکر می‌کنم ما نیاز داریم در روایت خود علیه تروریسم واقعیت را از افسانه بازبشناسیم. برای روایت ضد تروریسم، نیاز است تا به ابعاد ایدئولوژیک آن پرداخته شود. مشکل دیگر مشکل دولت است که به قرارداد اجتماعی پایبند نیست. مشکل ضعف حکومت‌داری مطرح است و مسئله دیگر مربوط به بازی‌های بزرگ برای کسب نفوذ یا افزایش آن است. من فکر می‌کنم وقتی ما در مورد بازی بزرگ در آسیای مرکزی حرف می‌زنیم، این بازی بزرگ در افغانستان جریان دارد. تفاوت میان بازی بزرگ قدیم و جدید این است که در گذشته دو بازیگر روی صحنه بودند ولی حالا کشورهایی که بازی بزرگ در آنجا جریان دارد هم در بازی سهیم شده‌اند. در مورد روایت ضد تروریسم من فکر می‌کنم باید روایت ضد ترور از درون شکل بگیرد. نمی‌توان آنرا تحمیل کرد. هر منطقه و هر کشور دارای مشکلات متفاوتی در این رابطه است. بنا بر این راه حل‌ها در سطح محلی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی فرق می‌کند. بنا بر اینکه مسئله شما چه رقمی است، شما باید آنرا در سطوح محلی، ملی، منطقه‌ای یا بین‌المللی پاسخ دهید. پاسخ‌ها باید در این چارچوب بسته بندی گردد.

پاسخ سخنران افغانی: دست یافتن به اقدام جمعی در هیچ جای جهان آسان نیست. وقتی صحبت از مسایل تنش‌بار مانند تروریسم منطقه‌ای می‌کنیم، من شخصا خوشبین هستم که ما می‌توانیم در آینده نزدیک با هم تفاهم مشترک داشته باشیم. مخصوصا بخاطر اینکه برخی کشورها در منطقه از تروریسم به حیث ابزار سیاست خارجی در طول چندین دهه استفاده برده‌اند. قدم اول این است که ما آنرا به حیث یک تهدید مشترک بشناسیم. قدم دوم به رسمیت شناختن این تهدید مشترک است. ما با انواع رقابت‌ها در افغانستان روبرویم. بسیار مشکل است که جناح‌ها را بر سر یک اقدام مشترک گردآوریم. صادقانه بگویم که در رابطه با روایت ضد تروریسم، دولت افغانستان در سه سطح با تروریسم می‌جنگد: در سطح اول تلاش می‌کند تا از اقدامات تروریستی جلوگیری کند و اگر اتفاق افتاد تاثیرات آنرا کاهش دهد. در سطح دوم ما در میدان جنگ با تروریسم مقابله می‌کنیم و در سطح سوم که ما آنرا مقابله استراتژیک با تروریسم می‌نامیم تلاش می‌کنیم محیط استراتژیک علیه تروریست‌ها شکل دهیم. تروریسم مانند بمباران و ... یک تاکتیک است. سیاست اعلام شده ما این است که ما هرگز با تروریست‌ها مذاکره نخواهیم کرد.

در رابطه با ایران، حکومت افغانستان روابط خوبی با حکومت ایران دارد. من می‌خواهم خاطرنشان کنم که آنچه بصورت شایعه در مورد ایران گفته می‌شود شاید درست نباشد. در مورد پاکستان، برای من بسیار مشکل و حتی ناممکن است که این کشور را دوست افغانستان بدانم. اینکه پاکستان از تروریسم به حیث یک ابزار سیاست خارجی استفاده می‌کند یک چیز تازه نیست. اگر دست از این سیاست بردارد نمی‌تواند دوست ما باشد. من شخصا اعتقاد ندارم که تروریسم را می‌توان از طریق تنها گفتگو شکست داد. اگر کشورها و بازیگران بزرگ رویکردشان را تغییر ندهند، ما نمی‌توانیم خودمان وضعیت را تغییر دهیم.

پاسخ سخنران هندی: حکومت پاکستان تاسیسات پیچیده‌ای است. سیاست پاکستانی‌ها نظر به روابط شان و میزان قدرت حکومت فرق می‌کند. برای مثال در حکومت به رهبری آقای زرداری، رییس جمهور حتی نمی‌توانست به سلاح اتمی کشور دسترسی داشته باشد. این سیاست توسط ارتش پاکستان تعیین می‌گردد. گروه‌های اسلام‌گرا توسط آی اس آی مدیریت می‌شوند. حکومت ملکی کاری نمی‌تواند بکند. ارتش پاکستان افغانستان را به حیث عمق استراتژیک خود می‌بیند. اما شما باید به یاد داشته باشید که نمی‌توانید تمام اتباع پاکستان را بخاطر این ملامت کنید. شما باید پالیسی خود را مطابق به بستر آن تنظیم کنید.

در رابطه به کشورهای منطقه که در افغانستان مداخله دارند، آنچه مرا نگران می‌کند رقابت‌ها در جهان عربی - اسلامی است که هم شکل تمدنی و هم شکل فرقه‌ای دارد. من امیدوارم افغانستان بیرون از آن قرار بگیرد؛ زیرا این مسئله مرگ و زندگی است. دیدگاه شخصی من این است که خارجی‌ها نباید در اتاقی که حکومت افغانستان و طالبان در آن با هم گفتگو می‌کنند، حضور داشته باشند. زیرا شما یک حکومت مستقل هستید که با مردم خود گفتگو دارید. هند در مسایل افغانستان مداخله نخواهد کرد. اگر شما با پاکستان روابط خوب داشته باشید، ما خوشحال می‌شویم. این کار شماسست. لطفا روابط ما با خودتان را به حیث یک بازی برد و باخت در نظر بگیرید.

اظهار نظر دیگر اشتراک‌کننده ایرانی: در مورد استراتژی ایران در مقابل تروریسم، ما متوسل به استراتژی حکومت‌داری استراتژیک شده‌ایم. برای مشارکت دادن همگان در سیاست. مردم می‌توانند از طریق رای دادن امورات را تغییر دهند. دموکراسی به ما کمک می‌کند تا با عوامل ریشه‌ای تروریسم مقابله کنیم.

گرداننده این نشست کاری، بحث را با گفتن اینکه "اکنون زمان آن رسیده که ما روایت‌های خود در مورد تروریسم را با تجدید نظر بر ارزش‌های دیموکراسی باز تعریف کنیم"، جمع بندی کرد. "ارزش‌های ما چه مشکلی دارند که نمی‌توانند مردم را به دیموکراسی پایبند نگه دارند؟ اینجا مشکلی وجود دارد که باید ما با باز تعریف ارزش‌های خودمان آنرا حل کنیم."

نشست کاری چهارم: سهامداران خارجی؛ پویایی‌های ژئوپولیتیک جدید

گرداننده این نشست کاری در صحبت‌های مقدماتی‌اش تاکید کرد که "ما نمی‌توانیم بدون در نظر گرفتن سهامداران خارجی در مورد امنیت و امور خارجی افغانستان حرف بزنیم. ما در منطقه‌ای هستیم که رقابت‌ها میان کشورهای منطقه مانند ایران، عربستان سعودی، پاکستان و هند و نیز ابرقدرت‌های جهانی مانند ایالات متحده آمریکا، روسیه و چین در جریان است."

نخستین سخنران این نشست کاری، اشتراک‌کننده‌ای از افغانستان برگزاری گفتگوی سه جانبه را برای سیاستگذاران در داخل افغانستان مفید دانست. او تاکید کرد که پیچیده‌گی وضعیت در افغانستان باید به عنوان یک عامل مهم در مبارزه با تروریسم در نظر گرفته شود. "مردم افغانستان در گذشته با کمونیزم مبارزه کردند و اکنون مردم و دولت افغانستان با گروه‌های تروریستی مبارزه می‌کنند. مردم افغانستان با تروریسم بین‌الملل مواجه اند. آنها بخاطر نظم جهانی می‌جنگند و بنا براین تلاش‌های بین‌المللی در جنگ علیه تروریسم مقصد مشترک دارد." او گفت تروریست‌ها دشمنان مردم افغانستان هستند و داشتن هرگونه رابطه با ایشان قابل قبول نیست.

سخنران دوم این نشست کاری، یکی از مقامات یوناما در سخنرانی‌اش به این سوال پرداخت که آیا در میان سهامداران خارجی افغانستان تعریف مشترک از تروریسم وجود دارد یا خیر. او گفت در حالی که سازمان ملل متحد در پی احیای پروسه "قلب آسیا" و حمایت

حکومت افغانستان در جهت احیای این پروسه است، نبود تعریف مشترک از تروریسم یک مشکل جدی است. " ما باید بسیار متوجه باشیم؛ زیرا هیچ تعریف مشترک از تروریسم وجود ندارد. این مشکل بسیار مهم شده است؛ بسیار فراگیر شده و بسیاری کشورها را متأثر کرده است. شاید زمان آن رسیده باشد که برای دست یافتن به یک تفاهم جهانی تلاش کنیم. حتی کشورهایی که تروریسم را به حیث یک ابزار سیاست خارجی استفاده می‌کنند، متوجه شده اند که از این ابزار علیه خودشان هم استفاده می‌شود. این مشکلی است که همگان را متأثر کرده است."

سخنران سوم این نشست کاری، اشتراک‌کننده ای از ایران این سوال را مطرح کرد که " پویایی‌های جهانی چگونه بر این منطقه تاثیر می‌گذارند و ما چه کاری می‌توانیم بکنیم؟" به گفته ایشان " بازیگران خارجی متعدد هستند و روابطی هم با کشورهای منطقه دارند. مهمترین بازیگر خارجی ایالات متحده امریکاست که من آنرا یک " ابرقدرت سردرگم" می‌نامم. هنوز پس از سال‌ها حضور ایالات متحده امریکا در افغانستان، هدف امریکا در این کشور مشخص نیست. البته ما تلاش می‌کنیم سیاست خارجی امریکا را بفهمیم، اما نوسانات و تغییرات زیادی در سیاست امریکا دیده ایم. من فکر می‌کنم ایالات متحده امریکا با سردرگمی زیاد عمل می‌کند. ما با مهمترین ابرقدرت نظامی جهان طرف هستیم." او گفت روسیه و چین دو بازیگر مهم دیگرند. به گفته ایشان، روسیه برخلاف ایالات متحده امریکا سیاست خارجی مشخص دارد. " روسیه در خاورمیانه عملکرد خوبی داشت و خلاء موجود را پر کرد. اکنون روسیه در همه جای خاورمیانه حضور دارد. من فکر می‌کنم روسیه دوباره به صحنه برگشته است؛ البته با برنامه و سیاست متفاوت. چین نیز بازیگر فعالی است که اقتصاد محور استراتژیک فعالیت‌هایش می‌باشد." او گفت اگرچه بازیگران اروپایی در صحنه‌های متفاوت حضور دارند اما اروپا به عنوان یک واحد نمی‌تواند بازیگر فعال باشد زیرا مشکلات زیادی دارد. در کنار بازیگران جهانی، بازیگران منطقه‌ای نقش خودشان را در سیاست بین‌المللی افزایش می‌دهند. البته آنها برنامه‌های متفاوت دارند و بعضی وقت‌ها منافع شان با یکدیگر در تضاد است. در امتداد بازیگران دولتی، بازیگران غیر دولتی حضور دارند. " من فکر می‌کنم بازیگران غیر دولتی تنها آلت دست قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای هستند. قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای می‌توانند از آنها استفاده کنند اما خودشان نیز توسط آنها مورد استفاده قرار می‌گیرند. این یک پروسه گردشی است. ما بازیگران غیر دولتی بسیاری داریم. اما روش عملکرد آنها بسیار نامتعارف است. " به گفته ایشان، سیاست بین‌الملل امروز با مشخصه‌هایی چون پیشبینی ناپذیری و اینکه قدرت‌های جهانی فاقد آرمان و دارای روایت‌های متفاوت اند شناخته می‌شود. او سپس ارزیابی خود را از تحولات جهانی توضیح داد. " مسایل بین‌المللی می‌تواند به تصامیم مثبت و منفی بیانجامد. اول اینکه شما بی ثباتی را در جهان عرب می‌نگرید. جهان عرب مرکز فاجعه است. جهان عرب ضعیف است و داعش بازتاب دهنده واقعیت جهان عرب است اما فراتر از آن می‌رود. جهانی شدن تنش‌ها مسئله دیگر است. مثلا تنش میان امریکا و ایران. ما طرفدار تنش نیستیم. اما دولت جدید امریکا در پی رویارویی است و تنش‌ها را افزایش می‌دهد. شما می‌بینید که عربستان سعودی در فعالیت‌های تروریستی بازیگر مهمی است. ایدئولوژی سلفی عربستان سعودی یک عامل مهم فعالیت‌های تروریستی است که مربوط به امروز نمی‌شود و تاریخ سی ساله دارد. عربستان سعودی تنش با ایران را دامن می‌زند، در حالی که ما در پی همکاری منطقه‌ای هستیم. اما ما نمی‌توانیم تنش‌های روزافزون را که توسط عربستان سعودی و امریکا ایجاد می‌شود نادیده بگیریم. مسئله دیگر در این منطقه متوجه نظم امنیتی است که سه شاخه آسیای میانه، خاورمیانه و آسیای غربی را در برمی‌گیرد. همه آنها در اینجا با هم تلاقی می‌کنند." او سخنانش را چنین جمع بندی کرد که " ما مردمان این منطقه می‌توانیم تنش‌ها را طوری مهار کنیم که تصمیم‌گیری‌های مان را زیر تاثیر نبرد. ما می‌توانیم دیگران را هم مهار کنیم تا برای مان مشکلات و چالش‌های بیشتر ایجاد نکنند. اما این کار تنها از طریق همکاری ممکن است. بنا براین، ما به همکاری منطقه‌ای بیشتر نیاز داریم. وقتی من از همکاری می‌گویم، منظورم همکاری‌های دو جانبه و چند جانبه

است. " او گفت کشورهای منطقه می‌توانند بر اساس سه راهکار عمده به همکاری بیشتر با یکدیگر دست یابند. " اول اینکه به نظر من ما باید تلاش کنیم تا روابط و تصمیم‌گیری‌های خود را از مناقشات منطقه‌ای و بین‌المللی مصئون نگه داریم. دوم اینکه ما باید بر مدیریت اختلافات خود کار کنیم. من فکر می‌کنم هند توانسته این کار را به طور دیموکراتیک انجام دهد. این کار امکان دارد. به نظر من مدیریت اختلافات مبتنی بر مفکوره قبول تفاوت‌هاست. و نهایتاً ما باید بر پیوستگی کار کنیم. این منطقه باید بیشتر پیوستگی داشته باشد مخصوصاً به لحاظ مفکوره‌ها."

سخنران بعدی این نشست کاری، اشتراک‌کننده‌ای از هند در سخنرانی اش در مورد روابط افغانستان و هند صحبت کرد. او تأکید کرد که سیاست هند به جانب افغانستان مبتنی بر حمایت از استقلالیت و تمامیت ارضی افغانستان به حیث یک کشور چند فرهنگی و چند زبانی است. " ما نمی‌گوییم که افغان‌ها باید این قانون اساسی یا آن قانون اساسی را دنبال کنند یا این سیاست و آن سیاست را تطبیق کنند. آنها باید خودشان تصمیم بگیرند و کاری که ما می‌کنیم این است که تلاش کنیم افغانستان بر پای خودش بایستد. کاری که ما اینجا می‌کنیم در واکنش به درخواست افغانستان است. " او گفت هند هرگز از افغانستان نخواست است تا در صحنه‌های بین‌المللی در حل مناقشه کشمیر با پاکستان از هند جانبداری کند. همچنان هند از ادعای افغانستان در مورد خط دیورند حمایت نکرده است. خوشبختانه افغانستان هم هند را به حیث یک کشور مستقل به رسمیت شناخته است. او اذعان کرد افغانستان کشوری است که بازیگران خارجی وضعیت‌اش را مشخص می‌سازند. " افغانستان یک کشور خاص است. در دیگر بخش‌های جهان، مسایل اصلی مناقشات توسط بازیگران داخلی حل و فصل می‌شود. اما افغانستان تنها کشور جهان است که مسئله اصلی آن جو خارجی است. " او تأکید کرد که یک امتیاز مثبت افغانستان این است که گروه‌های قومی آن وطن دوست هستند. در رابطه با بازیگران خارجی، او از ایالات متحده آمریکا به حیث مهمترین سهامدار خارجی افغانستان نام برد. به گفته ایشان پس از آمدن ایالات متحده آمریکا به افغانستان پاکستان هم وعده همکاری سپرد. اما اتحاد پاکستان در جنگ علیه تروریسم جدی نبود و آمریکا هم وعده‌هایش را برای ساختن یک ارتش قوی ملی در افغانستان عملی نکرد. ارتش ملی افغانستان اکنون تجهیزات کافی ندارد. " شما نیاز نیست که به افغان‌ها یاد بدهید چطور برای حفاظت از تمامیت ارضی شان بجنگند. آنها می‌توانند این کار را خودشان انجام دهند. آنها به پشتیبانی نیاز دارند؛ به غذا، سوخت و سلاح نیاز دارند. با حمایت مداوم و کافی ما می‌توانیم به نتیجه برسیم. " به گفته ایشان، پاکستان از مجاهدین در پیشاور حمایت کرد و دولت طالبان در پاکستان شکل گرفت. سپس پس از سال ۲۰۰۱، پاکستان وعده داد تا برای حل مشکل افغانستان کاملاً همکاری کند. پاکستان و افغانستان به گونه طبیعی باید بهترین روابط را با یکدیگر داشته باشند. یک سوم پشتون‌ها در افغانستان زندگی می‌کنند و دو سوم آن در پاکستان زندگی می‌کند. اما چرا آنها روابط خوب ندارند؟ زیرا پاکستان نخواست به افغانستان برخورد برابر داشته باشد. پاکستان همزمان آتش روشن می‌کند و می‌خواهد نقش آتش نشان را هم بازی کند. این نقش‌ها با یکدیگر سازگاری ندارند. " او استراتژی آمریکا را بخاطر نادیده گرفتن نقش ایران به حیث یک بازیگر منطقه‌ای موثر برای تأمین ثبات افغانستان محکوم کرد و از سوی دیگر تأکید نمود سازمان همکاری شانگهای می‌تواند نقش مهم در همکاری منطقه‌ای برای تأمین ثبات افغانستان داشته باشد. " امنیت، حکومت‌داری و انکشاف اقتصادی سه مسئله مهمی است که افغانستان با آنها مواجه می‌باشد. در حال حاضر امنیت از دو مسئله دیگر مهم‌تر است. اگر امنیت در افغانستان تأمین نشود، پروژه تاپی به جایی نخواهد رسید. افغانستان باید خودکفا شود. گزینه پیش رو انکشاف افغانستان با استفاده از نقشه تاریخی راه ابریشم است که ایران، آسیای میانه، آسیای جنوبی و چین را به حیث محور انرژی، منابع معدنی و تجارت در منطقه به هم وصل می‌سازد. تمام عناصر امنیت (تجارت، حمل و نقل، انرژی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و روابط مردم به مردم) می‌توانند در افغانستان فعال گردند اگر صلح و ثبات در این کشور تأمین شود. او صحبت‌هایش را چنین جمع

بندی کرد که " ثبات افغانستان ممکن است، زیرا کشورهای منطقه از راه فرهنگ و تجارت به هم وصلاند و این می‌تواند جایگزین جنگ و مناقشه شود. این نیاز به تعهد بلند مدت دارد."

سخنران آخر این نشست کاری، یکی از مقامات ناتو در افغانستان درمورد تعهد ناتو در قبال ثبات افغانستان صحبت کرد. او از ظرفیت در حال رشد نیروهای امنیتی افغانستان و دست آوردهای حکومت تمجید کرد. " ما خراب شدن وضعیت را مشاهده نمی‌کنیم. اما آنچه ما می‌گوییم این است که نمی‌توان تنها از طریق نظامی صلح را برقرار کرد. اگر ما می‌توانستیم توسط شماری نیروی نظامی صلح را در این کشور برقرار کنیم، تا حال باید موفق شده بودیم. اما ما نتوانسته ایم به این هدف برسیم. در عوض، صلح در افغانستان تنها زمانی ممکن است که تمام سهامداران داخلی و خارجی برای حل مشکلات از طریق گفتگو و مشوره توافق کنند. به همین دلیل است که ناتو از کنفرانس صلح کابل حمایت کرد. ما به یک روند صلح به رهبری افغان‌ها باور داریم. من خوشحالم که ایران در این روند اشتراک دارد. در کنار سایر بازیگران منطقه‌ای ایران و هند نقش بسیار مهم در این زمینه دارند. پایان دادن به مناقشه و تامین صلح و امنیت در منطقه باید علاقمندی مشترک ما باشد." او تاکید کرد که با توجه به موقعیت مرکزی‌اش، صلح و رفاه در افغانستان می‌تواند به معنی صلح و ثبات در کل منطقه باشد. ما باید برسر یک داستان که پیروزی همه طرف‌ها را دربر داشته باشد کار کنیم. " پیوستگی بسیار مهم است، اما اگر ما بخواهیم شاهد انکشاف باشیم ما باید امنیت را در این کشور تامین کنیم. بدون امنیت نمی‌توانیم انکشاف داشته باشیم." او ابراز امیدواری کرد که روند صلح در افغانستان به موفقیت بیانجامد و یک روز افغانستان بتواند از پیوستگی جاده ابریشم بهره مند شود. " اکنون زمان آن رسیده که همه طرف‌ها شعارهایشان را عملی کنند. ما در پی همکاری منطقه‌ای بنابر مدیریت اختلافات هستیم." نماینده ناتو تاکید کرد که " یکی از جنبه‌های مهم برقراری شرایط صلح بعد داخلی است. زیرا بالاخره باید تفاهمی در میان افغان‌ها پیدا شود." او با اشاره به تلاش‌های میانجیگرانه چین و بریتانیا برای نزدیک کردن افغانستان و پاکستان گفت مداخله معنادار می‌تواند به بهبود وضعیت کمک کند. " ما از همه طرف‌های این مناقشه می‌خواهیم که با نیت خوب و مطابق به قانون بین‌المللی عمل کنند. با در نظر گرفتن این، ما خواهان از بین بردن پناه‌گاه‌های امن تروریست‌ها هستیم. تروریست، تروریست است. تمام گروه‌هایی که علیه یک دولت منتخب تهدید مسلحانه می‌کنند باید به حیث تروریست شناخته شوند." او صحبت‌هایش را چنین جمع بندی کرد که " جنگ افغانستان از بسیاری جهات یک مناقشه نیابتی و بازتاب دهنده منافع رقیب میان قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی است. به همین لحاظ تمام سهامداران باید گردهم آمده و به گونه شفاف جهت پایان دادن خشونت اقدام کنند."

اظهار نظرها و پرسش‌ها:

اظهار نظر یک نماینده از سازمان ملل متحد: من می‌خواهم دو نکته را روشن کنم: اول اینکه تا زمانی که بی‌اطمینانی در مورد برخی از بازیگران منطقه‌ای وجود دارد، بسیار مشکل خواهد بود که کشورها بخواهند برای حل مشکل سرمایه‌گذاری و تلاش بیشتر کنند. ما باید یک حس اعتماد به وجود آوریم. نکته دوم این است که پس از سال ۲۰۱۴، افغانستان برای نخستین بار مسئولیت سیاست خارجی خود را به دست گرفت. ما عادت داشتیم که رهبران چهل کشور بیایند دور یک میز بنشینند و به افغانستان بگویند که چه کار کند. اکنون فرصت برای حکومت افغانستان پیدا شده تا تمامیت ارضی و استقلال افغانستان را در عرصه بین‌المللی بازبانی کند. این می‌تواند به حیث یک تدبیر اعتمادآفرینی در منطقه تاثیرگذار باشد.

اظهار نظر یک اشتراک‌کننده از افغانستان: جنگ جاری در افغانستان، جنگ افغانستان نیست که ما یک روند صلح به رهبری افغان‌ها داشته باشیم. جنگ در افغانستان بخشی از مشکلات بیرونی است. به همین خاطر گفتگو میان امریکا و طالبان ضروری است. رقابت‌های

دیگر نیز باید مرفوع گردد. روند صلح میان هند و پاکستان باید به نتیجه برسد. صلح میان امریکا و ایران باید صورت بگیرد. این واقعا جنگ افغانی نیست.

سوال: اگر سهامداران خارجی نخواهند به توافق برسند، ما باید چه کار کنیم؟

پاسخ یک اشتراک کننده از هند: کار دیپلماسی ایجاد تفاهم است. هیچ راه حل ساده وجود ندارد. تلاش‌های نظامی باید توسط تلاش‌های دیپلماتیک تکمیل شود. من فکر می‌کنم بسیار واضح و معلوم است که یک منطقه با ثبات سرانجام به نفع همه بازیگران است. اما ما باید خلاق باشیم. ما باید منافع خود را آشکار کنیم. این مهم است. ما چه کاری برای بهبود روابط میان همه بازیگران انجام داده می‌توانیم؟ به حیث دیپلمات من باور دارم که نهایتا راه‌حل‌های بلند مدت تنها وقتی ممکن است که تفاهم برقرار باشد. این زمان می‌گیرد، اما شما باید همکار خود را متقاعد سازید. من معتقدم که در مراحل اول، نشست‌های سطح دو، نقش کلیدی دارند. بنا براین، راه پیشرفت همین است.

اظهار نظر یک اشتراک کننده از هند: بسیاری اوقات ما وضعیت را برای خودمان پیچیده می‌کنیم. بسیار اوقات مناقشات منطقه‌ای و روند صلح یک بهانه برای توجیه شکست می‌شود. ما نمی‌خواهیم به شکست خود اعتراف کنیم، پس دیگران را مقصر می‌شماریم. مشکل وضعیت افغانستان – مانند مشکل هند و پاکستان، تروریزم است. اگر شما هم بر همین مسئله متمرکز شوید، به راه حل می‌رسید.

اظهار نظر یک اشتراک کننده از ایران: اگر بازگرداندن صلح و امنیت و انکشاف به افغانستان مسئولیت مشترک است، باید کار گروهی صورت بگیرد. باید تمام سهامداران به شمول سهامداران منطقه‌ای و بین‌المللی مسئولیت جمعی خود را ادا کنند.

اظهار نظر یک اشتراک کننده از هند: تذکر اینکه جنگ افغانستان، جنگ افغانی نیست جالب توجه است، اما واقعیت این است که زنان و کودکان افغانستان در زمین رقابت‌هایی که در این کشور جریان دارد رنج فراوان کشیده اند. پس باید افغانستان نقش رهبری را به عهده بگیرد. رقابت بخشی از مناقشه است و همچنان خواهد بود. هیچ فایده‌ای ندارد که همیشه مشکل را به گردن رقابت‌ها بیاندازیم. افغانستان خودش بخشی از رقابت‌هایی بوده است که در آن کشورهای دیگر هم دخیل شده اند. این پدیده عادی است. من فکر نمی‌کنم افغانستان فرصت داشته باشد که منتظر تفاهم منطقه‌ای بماند. آنچه افغانستان باید انجام دهد داشتن یک چارچوب استراتژیک بزرگ برای جنگ با تروریزم است. قانون اساسی افغانستان یک چارچوب خوب برای پیشبردن تصامیم استراتژیک است. به خودی خود قانون اساسی افغانستان یک دستاورد بزرگ است.

پاسخ مقام ناتو: چنین نیست که در اتاق ما فقط یک فیل بزرگ موجود باشد. باور کنید فیل‌های متعدد به اندازه‌های کوچک و متوسط و بزرگ در این اتاق موجود هستند. من فکر می‌کنم مهم است که آنها را گردهم آوریم تا آنها با گفتگو مشکلات خود را حل کنند. و فراموش نکنید که بعد داخلی در رابطه با مناقشه افغانستان وجود دارد. بیشتر اوقات، من این تمایل را در نزد افغان‌ها می‌بینم که می‌خواهند تنها جنبه خارجی مناقشه افغانستان را برجسته نمایند. در افغانستان بخش‌هایی از جامعه در پی علاقمندی تاریخی خود هستند، قشر جوان در پی مدعای خود است. بنابر این، مناقشات داخلی فراوان در این کشور وجود دارد که باید پاسخ داده شوند. اگر می‌خواهید شورشیان جذب مذاکرات صلح شوند، شما باید افغانستان بهتری داشته باشید که خالی از فساد باشد و در آن حاکمیت قانون، فرصت‌های مساوی و مسئولیت مشترک تامین گردد. ما در اینجا برای دیکته کردن چیزی نیامده ایم. ما به اینجا آمده ایم زیرا

من تحت تاثیر مردم افغانستان و مهربانی شان قرار گرفته ام. یقینا این مسئولیت مشترک است اما باید افغان‌ها رهبر آن باشند. ما همچنان باید انتقاد داشته باشیم. ما اینجا هستیم تا از تلاش‌های خود شما حمایت کنیم. ... مسئله، مسئله رهبری است. مسئله شما داشتن تحصیلات و عزم سیاسی شما است." او از فرانسه و آلمان که پس از جنگ جهانی توانستند با هم آشتی کرده و همکاران نزدیک شوند، به عنوان مثال برجسته حل منازعه یاد کرد. "نقش جامعه مدنی در آنجا برجسته بود که احساس مسئولیت کرد. اگر مردم افغانستان علیه خشونت به اعتراض برخیزند و خواست‌های خودشان را بیان کنند، شما شاهد تحولات خواهید بود. شما باید هر کاری می‌توانید انجام دهید. شما نباید منتظر دیگران بمانید تا دست به ابتکار بزنند."

پاسخ مشترک کننده از ایران: الف) من فکر می‌کنم تهاجم امریکا به افغانستان بنا بر تحلیل‌های غلط صورت گرفت. به نظر من تحلیل خوب هنوز کالای بسیار کمیاب است. ما به تحلیل خوب نیاز داریم و نباید تصورات و ایدئولوژی‌ها را جایگزین تحلیل بکنیم. ب) بدترین چیز ملامت کردن یکدیگر است. تمایل وجود دارد که ما بازیگران داخلی، بازیگران خارجی یا افراد و اشخاص را مقصر شناخته و ملامت کنیم. از لحاظ تحلیلی این غلط است که دیدگاه ما به ملامت‌گری خلاصه شود. ت) منافع مشترک؛ منافع مشترک نباید در سطح شعار بلکه باید منابع مشترک سازنده باشد. من فکر می‌کنم این نیاز به دیدگاه جامع و دست برداشتن از بازی برد و باخت دارد. بازی برد-باخت منجر به سیاست‌ها و وضعیتی شده که هم اکنون ما شاهد آن هستیم. ما می‌توانیم به ایجاد و بازسازی منافع مشترک پردازیم. من خوشبینم که این هدف از طریق گفتگو قابل دست‌یابی است."

ضمایم

برنامه کاری:

دوشنبه، ۹ اسد	
۰۹:۰۰	حرکت به پنجشیر، سیاحت و دیدار با مقامات محلی
۲۰:۰۰	ضیافت رسمی توسط جلالتمآب محمدرضا بهرامی، سفیر جمهوری اسلامی ایران (محل برگزاری: سفارت ایران)

سه شنبه، ۱۰ اسد					
نشست آغازین					
۹:۳۰ الی ۹:۰۰	• مناجات مولانا (صدا) • خوشامدگویی: رییس انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان • صحبت‌های مقدماتی: جایانت پراساد، رییس انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند • صحبت‌های مقدماتی: دکتر سید محمد کاظم سجادپور، رییس انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران • سخنران ویژه: دکتر رنگین دادفر سپنتا، وزیر خارجه و مشاور امنیت ملی پیشین افغانستان				
جلسه اول: بررسی کلی وضعیت افغانستان و روابط دو جانبه‌اش					
۹:۳۰ الی ۱۱:۰۰	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%; text-align: center;">گردداننده</td> <td style="text-align: center;">دکتر سید محمد کاظم سجادپور، رییس انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران</td> </tr> <tr> <td style="width: 70%; text-align: center;">سخنرانان</td> <td> ۱. امرالله صالح، رییس، روند سبز افغانستان ۲. دکتر ویشال چاندرا، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند ۳. دکتر علی‌رضا قولی‌پور، رییس بخش مطالعات آسیایی، انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران بحث آزاد + صرف چای </td> </tr> </table>	گردداننده	دکتر سید محمد کاظم سجادپور، رییس انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران	سخنرانان	۱. امرالله صالح، رییس، روند سبز افغانستان ۲. دکتر ویشال چاندرا، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند ۳. دکتر علی‌رضا قولی‌پور، رییس بخش مطالعات آسیایی، انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران بحث آزاد + صرف چای
گردداننده	دکتر سید محمد کاظم سجادپور، رییس انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران				
سخنرانان	۱. امرالله صالح، رییس، روند سبز افغانستان ۲. دکتر ویشال چاندرا، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند ۳. دکتر علی‌رضا قولی‌پور، رییس بخش مطالعات آسیایی، انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران بحث آزاد + صرف چای				
جلسه دوم: پیوستگی؛ سفر دشوار چابهار					
۱۱:۰۰ الی ۱۳:۰۰	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%; text-align: center;">گردداننده</td> <td style="text-align: center;">جایانت پراساد، رییس انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند</td> </tr> <tr> <td style="width: 70%; text-align: center;">سخنرانان</td> <td> ۱. دکتر هادی سلیمان‌پور، رییس مرکز آموزش و تحقیقات بین‌المللی وزارت خارجه ایران ۲. دکتر مینا سینگر، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند ۳. عبدالقدیر مطفی، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان بحث آزاد </td> </tr> </table>	گردداننده	جایانت پراساد، رییس انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند	سخنرانان	۱. دکتر هادی سلیمان‌پور، رییس مرکز آموزش و تحقیقات بین‌المللی وزارت خارجه ایران ۲. دکتر مینا سینگر، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند ۳. عبدالقدیر مطفی، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان بحث آزاد
گردداننده	جایانت پراساد، رییس انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند				
سخنرانان	۱. دکتر هادی سلیمان‌پور، رییس مرکز آموزش و تحقیقات بین‌المللی وزارت خارجه ایران ۲. دکتر مینا سینگر، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند ۳. عبدالقدیر مطفی، پژوهشگر، انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان بحث آزاد				
۱۳:۰۰ الی ۱۴:۰۰	صرف نان چاشت				
جلسه سوم: تروریسم؛ دشمن مشترک؛ رویکردهای متفاوت					
۱۴:۰۰ الی ۱۵:۳۰	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%; text-align: center;">گردداننده</td> <td style="text-align: center;">فوزیه کوفی، عضو پارلمان</td> </tr> <tr> <td style="width: 70%; text-align: center;">سخنرانان</td> <td> ۱. آرین شریفی، رییس ارزیابی تهدیدات استراتژیک شورای امنیت ملی ۲. سفیر گیپالاسامی پارتاساسریاتی، سفیر پیشین هند در پاکستان ۳. آقای محسن روحی‌صفت، معاون، انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران بحث آزاد </td> </tr> </table>	گردداننده	فوزیه کوفی، عضو پارلمان	سخنرانان	۱. آرین شریفی، رییس ارزیابی تهدیدات استراتژیک شورای امنیت ملی ۲. سفیر گیپالاسامی پارتاساسریاتی، سفیر پیشین هند در پاکستان ۳. آقای محسن روحی‌صفت، معاون، انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران بحث آزاد
گردداننده	فوزیه کوفی، عضو پارلمان				
سخنرانان	۱. آرین شریفی، رییس ارزیابی تهدیدات استراتژیک شورای امنیت ملی ۲. سفیر گیپالاسامی پارتاساسریاتی، سفیر پیشین هند در پاکستان ۳. آقای محسن روحی‌صفت، معاون، انستیتوت مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران بحث آزاد				
۱۵:۳۰ الی ۱۶:۰۰	صرف چای / نشست مطبوعاتی مشترک				

جلسه چهارم: سهامداران خارجی؛ پویایی های ژئوپولیتیک جدید

	گرداننده	سمیع مهدی، خبرنگار
۱۶:۰۰ الی ۱۸:۰۰	سخنرانان	۱. دکتر سید محمدکاظم سجادهپور، رئیس انستیتوت مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت خارجه ایران ۲. جایانت پراساد، رئیس انستیتوت مطالعات و تحلیل دفاعی وزارت دفاع هند ۳. اسکات اسمیت، رئیس بخش امور سیاسی، یوناما ۴. سفیر کورنلیوس زیمرمن، نماینده ملکی ناتو در افغانستان ۵. موسی عارفی، رئیس بخش اول سیاسی، وزارت امور خارجه افغانستان بحث آزاد
۱۹:۳۰ الی ۲۱:۰۰	ضيافت رسمي	توسط جلالتمآب منیریت و هرا، سفیر جمهوری هند (محل برگزاری: اقامتگاه سفیر)

چهارشنبه، ۱۱ اسد

۰۹:۰۰ الی ۱۰:۰۰	میزگرد اختصاصی با تلویزیون طلوع
۱۰:۰۰ الی ۱۱:۳۰	ملاقات با تمیم عاصی، معاون پالیسی و استراتژی وزارت دفاع (محل ملاقات: وزارت دفاع)
۱۲:۰۰ الی ۱۴:۰۰	ضيافت رسمي نان چاشت توسط جلالتمآب حامد کرزی، رئیس جمهور پیشین افغانستان
۱۷:۰۰ الی ۱۹:۰۰	گفتگوی دوجانبه افغانستان و ایران
۱۹:۰۰ الی ۲۱:۰۰	ضيافت رسمي توسط دوکتور عبدالله عبدالله، رئیس اجراییه جمهوری اسلامی افغانستان (محل برگزاری: قصر سپیدار)

لیست شرکت کنندگان:

Name	Designation	Organization
Islamic Republic of Afghanistan		
Arefi, Musa	Director General of the First Political Division	Ministry of Foreign Affairs
Asey, Zia	Director General for Monitoring & Evaluation	Ministry of Interior Affairs
Balochzada, Ajmal	Member	Mehvar-Mardum Afghanistan
Fahim, Najib Aqa	Director General of Law of Treaties Directorate	Ministry of Foreign Affairs
Khaled, Abdul Hadi	Research Fellow / Senior Advisor to the Minister	AISS/Ministry of Interior Affairs
Koofi, Fawzia	Member	Afghan Parliament
Mahdi, Sami	Journalist	Tolo Tv
Mastoor, Mostafa	Deputy	Ministry of Finance
Moradian, Davood	Director General	Afghan Institute for Strategic Studies (AISS)
Mutfi, Abdul Qadir	Researcher	Afghan Institute for Strategic Studies (AISS)
Niazi, Rafiullah	Director	Academy of Sciences of Afghanistan
Rafiee, Azizullah	Executive Director	Afghanistan Civil Society Forum
Rahimi, Sardar	Deputy	Ministry of Education
Mohammad		
Raz, Adela	Deputy Foreign Minister for Economic Affairs	Ministry of Foreign Affairs
Saleh, Amrullah	Chairperson	Afghanistan Green Trends (AGT)
Sharifi, Arian	Director of Strategic Threat Assessment	Afghanistan's Office of the National Security Council
Shinwari, Mozamil	Research Fellow/Former Deputy Minister	AISS / Ministry of Commerce and Industries
Shirjan, Hassina	Founder and CEO	Aid Afghanistan for Education
Spanta, Rangin Dadfar	Former Foreign Minister and NSA	Ministry of Foreign Affairs / National Security Council
Toghra, Mohammad Yunus	International Relation Advisor to the 1 st Vice President	Afghanistan Unity Government
Republic of India		

Chandra, Vishal Parthasarathy, Gopaldaswami Prasad, Jayant Ravi, Vasudev Singh Roy, Meena Vohra, Manpreet	Research Fellow Former Ambassador Director-General Second Secretary Political and Information Research Fellow Ambassador	Institute for Defence Studies and Analyses (IDSA) External Affairs Ministry Institute for Defence Studies and Analyses (IDSA) Embassy of India Institute for Defence Studies and Analyses (IDSA) Embassy of India
Islamic Republic of Iran		
Bahrami, Mohammad Reza Gholipour, Ali Reza Rohisefat, Mohsen Sajjadpour, Seyed Mohammad Kazem Soleimanpour, Hadi Husseini, Mohammad	Ambassador Director of Asia Studies Group Deputy President Head Deputy Ambassador	Embassy of Iran Institute for Political and International Studies (IPIS) Institute for Political and International Studies (IPIS) Institute for Political and International Studies (IPIS) Center for International Research and Education of the Ministry of Foreign Affairs / University Lecturer Embassy of Iran
North Atlantic Treaty Organization (NATO)		
Zimmermann, Cornelius	Senior Civilian Representative	NATO
United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA)		
Dchowski, Maciej Smith, Scott	Team Leader for Regional Cooperation Director of Political Affairs Department	UNAMA UNAMA

تصاویری از جریان دومین نشست سه‌جانبه «گفتگوی افغانستان، هند و ایران»

دیدار هیئت هندی و ایرانی از ولایت پنجشیر و ملاقات با والی محترم آن ولایت

مراسم گل‌گذاری بر مزار قهرمان ملی کشور "احمد شاه مسعود"

جریان نشست سه جانبه «گفتگوی افغانستان، هند و ایران»

جریان نشست سه جانبه «گفتگوی افغانستان، هند و ایران»

جریان نشست سه جانبه «گفتگوی افغانستان، هند و ایران»

ملاقات هیئت هندی و ایرانی با تمیم عاصی، معاون پالیسی و استراتژی وزارت دفاع

دیدار هیئت هندی و ایرانی با جلالت‌مآب حامد کرزی، رئیس جمهور پیشین افغانستان

ضیافت رسمی توسط دوکتور عبدالله عبدالله، رئیس اجراییه جمهوری اسلامی افغانستان

* پایان *

تماس با ما:

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان
قلعه ۹ برج، کارته پروان، کابل، افغانستان
پست بکس: ۵۲۱۴ پسته خانه مرکزی

Contact Us:

Afghan Institute for Strategic Studies (AISS)
Qala Noh Borja, Karta Parwan, Kabul, Afghanistan
www.aiss.af
www.facebook.com/afghaninstituteforstrategicstudies
Twitter: twitter.com/AISS_Afg